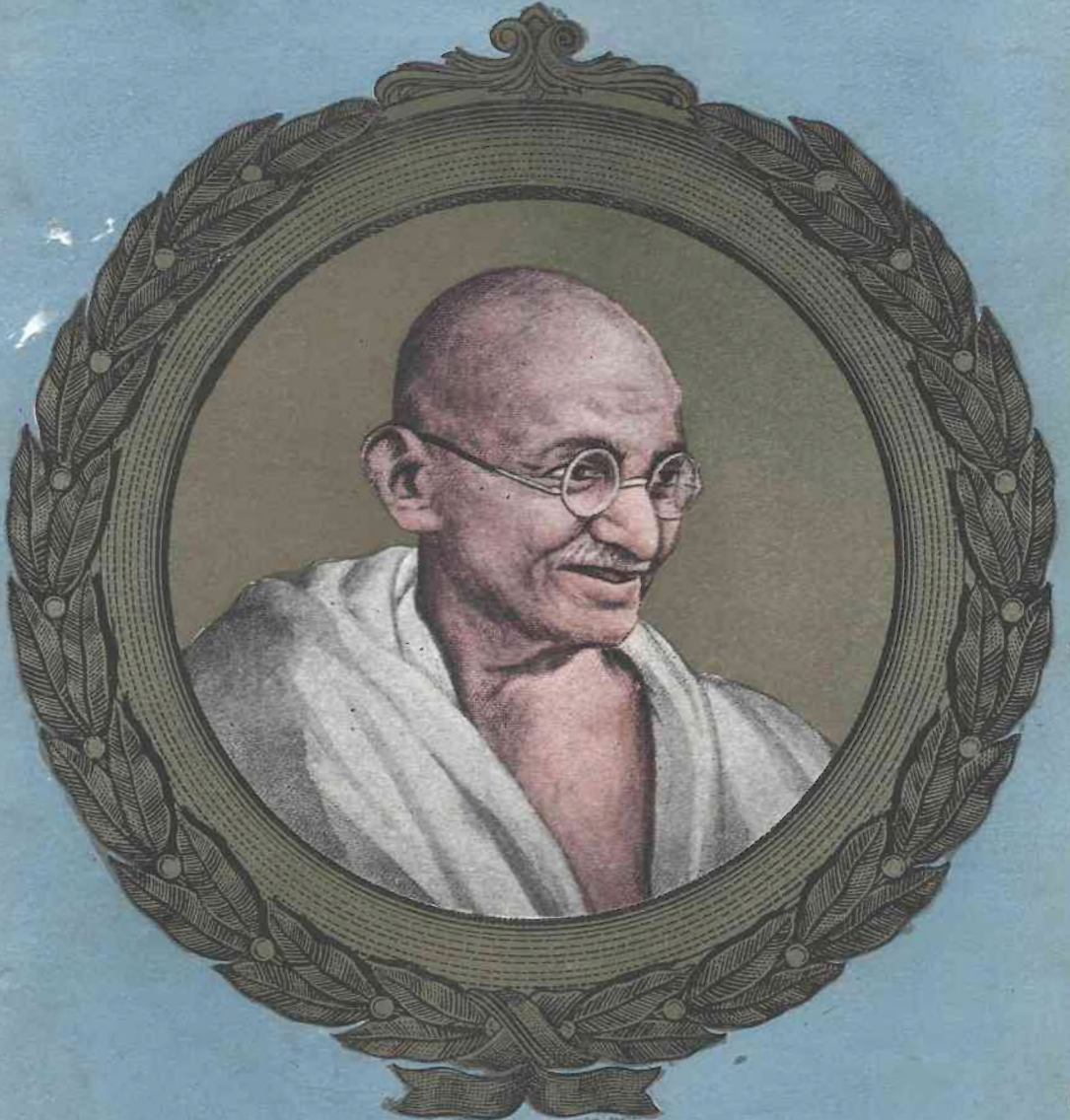

చందమామ

పిల్లల మాసపత్రిక

మార్చి

చెలి

విడువకు! విడువకు! నా మట్టిపాపా!
ఇప్పుడే వస్తాడు నీ గాంధీబాబా!

సంచాలకుడు : చక్రపాణి

సంపుటి 2

మార్చి, 1948

సంచిక 3

ఏడువకు! ఏడువకు!!

తొలికోడి కూసింది, తెలతెల్లవారింది
ఏడువకు! ఏడువకు! నాచిట్టిపాపా!
ఇప్పుడేవస్తాడు నీ గాంధీబాబా!

యమునమ్మ తల్లికి ఏబాదకలిగిందో
కన్నీళ్లుపెట్టుకుని కబురు పంపించింది
కబురందుకున్నాడు కదిలి తావెళ్లాడు
తెల్లవారేలోన తిరిగొస్త నన్నాడు.

తొలికోడి కూసింది, తెలతెల్లవారింది
ఏడువకు! ఏడువకు! నాచిట్టిపాపా!
ఇప్పుడేవస్తాడు నీ గాంధీబాబా!

*****కొప్పరపు సుబ్బారావు*****

మన జేజి

కస్తూరిబాయి గాంధీ

ఇప్పటికి 79 సంవత్సరాలక్రిందట పోర్బందరులో 2-10-1869 న ఒక అబ్బాయి పుట్టాడు. ఆ అబ్బాయి తల్లిపేరు పుతలీబాయి. తండ్రిపేరు కరంచందుగాంధీ. ఆ అబ్బాయి పేరు మోహనదాసు. ఈయనే మనకు గాంధీతాత; ప్రపంచానికి శాంతిదూత.

గాంధీ తాత ఈ ప్రపంచంలో రెండువనులు చేయటంకోసం అవతారం ఎత్తినట్టు తోస్తుంది. ఒకటి మనకు స్వతంత్రం సంపాదించటం; రెండు ప్రపంచానికి శాంతినివ్వటం.

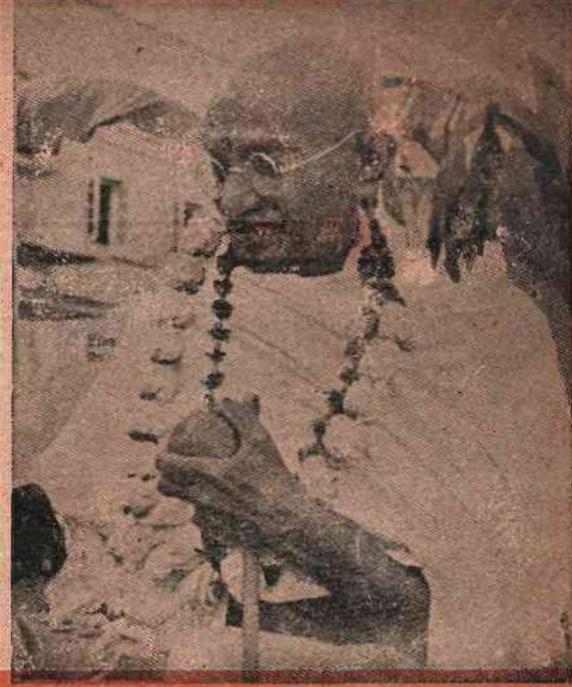
గాంధీతాతయ్య పెద్ద తెలివిగలవాడు కాడు. కాని ఏ కార్యమైనా కష్టపడి సాధించే వాడు. ఆయన అబద్ధం ఆడేవాడుకాదు; ఒకరిని బాధపెట్టేవాడు కాదు.

గాంధీతాతయ్యకు చిన్నప్పటినుంచి దేశభక్తి ఎక్కువ. ఇంగ్లీషువాళ్లను మన దేశంనుంచి వెళ్లగొట్టాలని అనుకునేవాడు. అయితే తాతయ్య బలహీనుడు. అంచేత బలం తెచ్చుకోవటానికి మాంసంకూడా తిని, తర్వాత చాలా నొచ్చుకున్నాడు.

గాంధీతాతయ్యకు చిన్నప్పడే పెళ్లి చేశారు. ఆయభార్య, అంటే మన జేజిపేరు కస్తూరిబాయి. ఆమె ప్రతి కష్టంలోనూ సుఖంలోనూ తాతయ్యకు తోడుగా ఉండేది. అనేకసార్లు జైలుకు వెళ్లింది. అఖరుకు ఆమె జైలులోనే, నాలుగేళ్లక్రిందట చనిపోయింది.

మ న తా త

మోహనదాసు గాంధీ

తాతయ్య చాలా దుఃఖపడ్డాడు. కాని వెంటనే తెప్పరిల్లుకున్నాడు. తాతయ్య ఈ ప్రపంచంలో నెరవేర్చవలసినపనులు ఇంకా కా లేదు. అంచేత రెట్టింపు ఉత్సాహంతో మళ్ళీ కార్యరంగంలో ప్రవేశించాడు.

1947 ఆగస్టు 15 తో తాతయ్యపని ఒకటి అయింది. మనకు ఆయన్ స్వాతంత్ర్యం ఇప్పించాడు.

ఇక ఒక్కటి మిగిలింది. ప్రపంచంలో హింసా, హత్యలూ లేకుండాచేయటం. ఇది ఆయన జీవితంలో నెరవేరలేదు. తాతయ్య దానికోసమే తన ప్రాణాలు ఇచ్చాడు. వారిచావుకు ప్రపంచమంతా విడ్చింది.

ఇక ఈ ప్రపంచంలో శాంతి నెలకొల్పే బాధ్యత అంతా మనమీదా ఇతర ప్రపంచమీదా ఉంది. ప్రపంచం వారిమాటలకు ఎంత విలువ ఇచ్చిందో నోటి మాటలలో కాదు; చేతలలో తెలియజేయాలి. తాతయ్యసిద్ధాంతాలు ప్రపంచం ఎంత వరకు అనుసరిస్తుందో చూద్దాం. వాళ్లు అనుసరించకపోతే మీరు పెద్దవారైనాక తప్పుకుండా అనుసరించాలి.

గాంధీ జీ

కృష్ణకావ్య

మన హిమాలయాలు మన గంగలు పాలాలు
మన స్థలాలు పూల వసులు గనులు
మన అఖండభూతి మనజాతి మననీతి
ఉన్నవరకు గాంధీ ఉండితీరు.

మొదట శిరమునెత్తి పిదప ఛాతీ విప్పి
కంట వెలుగునిలిపి కంఠమొత్తి
మానవుండనంగ మా గాంధీయే యంచు
గర్వపడుచు చాటగలను నేను.

నా శిరస్సు శీతనగమంత ఎగద్రోసి
నా నరాల జీవనదులు పోసి
నన్ను మానవునిగ నన్ను భారతునిగా
సలిపినాడు, పరువు నిలిపినాడు.

బొరియలోని పురుగు నరునిగా నొసరిచి,
నరుని నన్ను వీరవరునిజేసి,
దేశ దేశ సభల తెగువతో తేజుతో
నిలిపినాడు, వెరగు గొలిపినాడు.

ఒక్క గుండెనేని ఉన్నదా ఆనంద
లేశమేని గాంధీ ఆశ విడడు;
ఒక్క గుండెయేని పొక్కునా వేదన
స్వాంతమందు గాంధీ శాంతి పడడు.

సగము బట్టలేని సామాన్యుడు ఫకీరు
తాతయొకడు లోక తాతయయ్యె;
ఏమహత్తు లోన ఇమిడించు కొన్నాడో
ఈ యుగాన, చిత్ర, మీ జగాన!

ప్రాత ఘనతమీదపడి జీవితమ్ముల
నీడ్చియేమి? అశ్రు లోడ్చియేమి?
కదలి చన్నగాంధీ గట్ట వునాదిగా
క్రొత్తజాతి కట్టకొందు నింక.

ఒకని కులము, మతము నొక్కని, నొక్కని
స్వార్థ, మొకని లోభ మావహింప,
తెరలు పొరలుగాగ తీయని చల్లని
నేల నేల బూదిపాలు చేయ?

ద్వేష మున్నచోట దేవుండు వెలయడు;
మతులు గతులు దప్ప మతములేదు;
ఒక్క కంటప్రేమ ఒక కంట సత్యమ్ము
వెలుగ, జగతి శాంతి నిలిపికొందు.

ఏను నా మహాత్ము నెంతేని పూజింతు,
అతని పెక్కుగతుల ననుసరింతు,
కాని అతనికన్న ఘనమైన సత్యమ్ము
తలపు పలుకు పనుల నిలిపియుంతు.

ఎల్ల ఎల్లలు కరగగా, ఎల్ల కల్ల
లల్ల నల్లన సురుగగా, ఎల్లజనులు
చల్లని కుటుంబము మనజాలు వరకు
మా మహాత్ముడు మా గాంధీ మనియెతీరు.

చందమామ

మహాత్ముని నీతివాక్యాలు

నిలాగైతే కుండలు వేరయినా మట్టి ఒకటేనో,

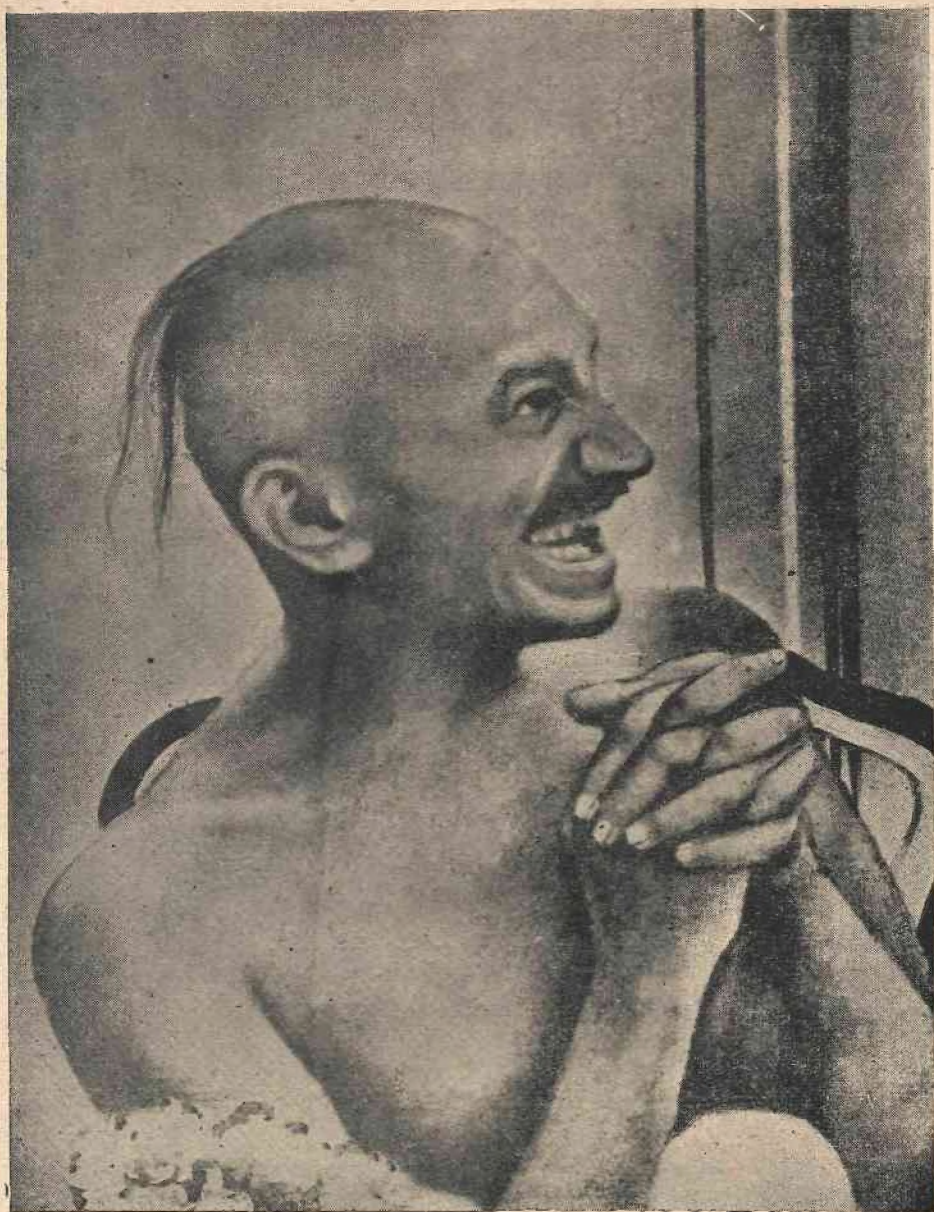
నగలు వేరయినా బంగారం ఒకటేనో,

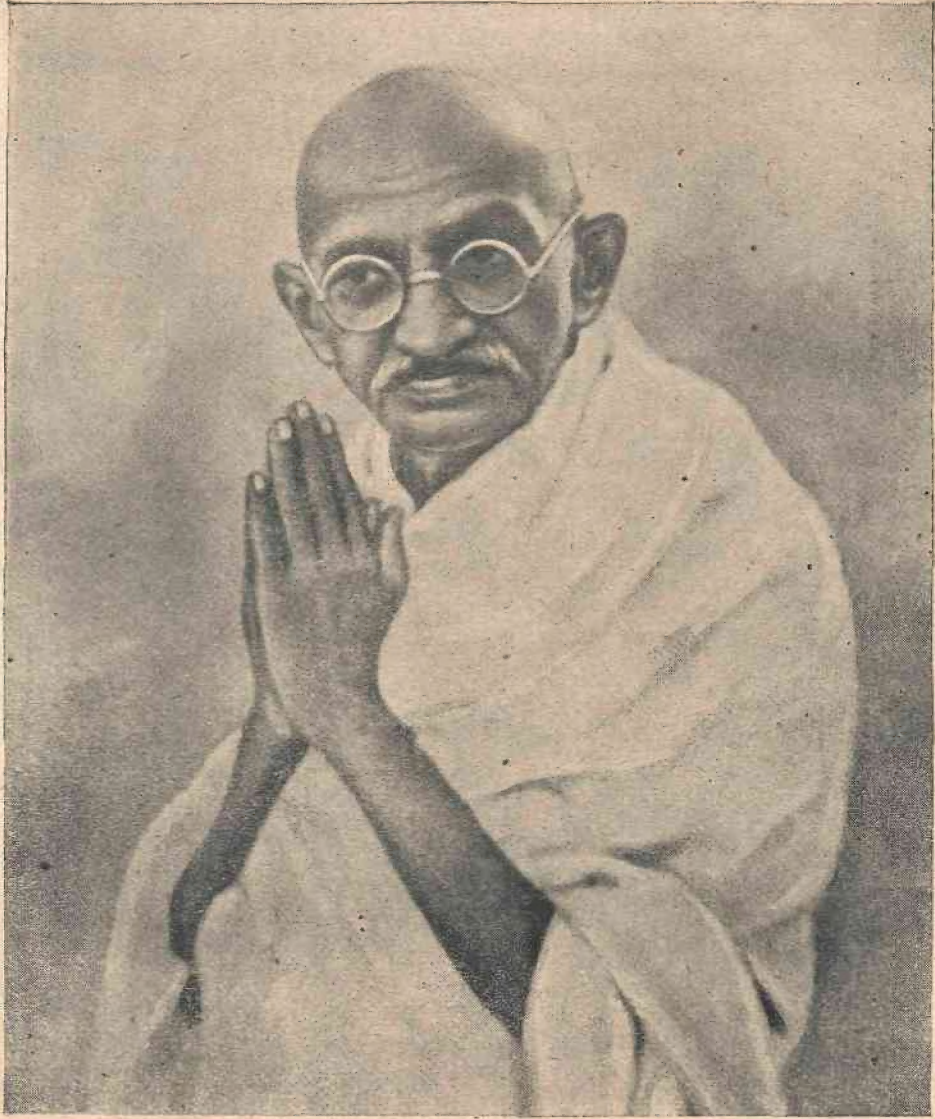
ఆవులు వేరయినా పాలు ఒకటేనో,

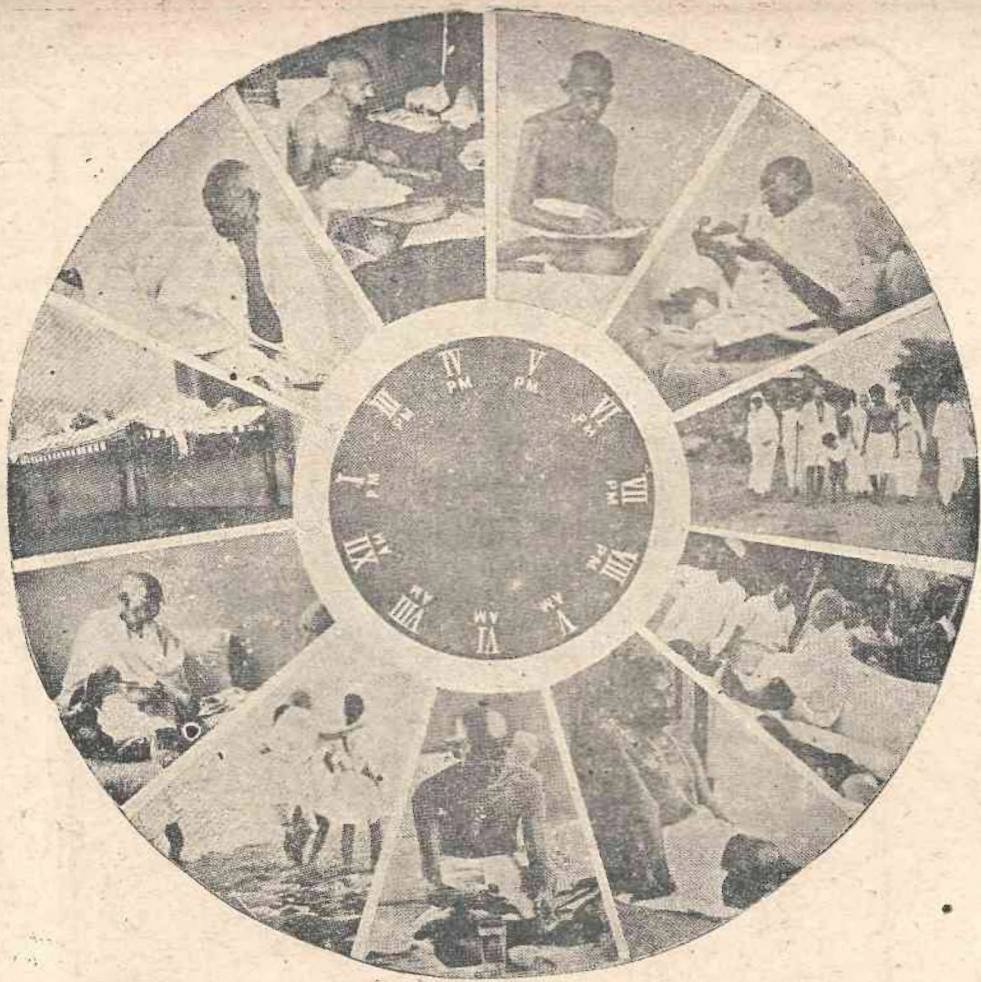
అలాగే మతాలు వేరయినా మనుషుల్లో ఉండే పరమాత్మ ఒకటేను.

అనందమూర్తి గాంధీకావ

వి న య మూర్తి గాంధీ జాత

మన గాంధీతాత

ప్రార్థన 5 గంటలకు నిద్రలేచేవాడు.

5-15 కు ముఖంకడుక్కునేవాడు.

5-30 కు ప్రార్థన చేసేవాడు.

8-30 కు భోంచేసేవాడు.

7-80 నించి వికారుకు పోయేవాడు.

8-80 కు ఇంటికివచ్చి నూనె వంటికి రుద్దించి
స్నానంచేసేవాడు.

11- కు మధ్యాహ్న భోజనం

జంటిగంటనించి పనులుచూసుకుని కాసేపు
నిద్రపోయేవాడు.

4-30 నించి 6 వరకు నూలువడికేవాడు.

సాయంత్రం 8 కు భోంచేసి ప్రతిక చదివేవాడు.

7 కు సాయంకాల ప్రార్థన చేసేవాడు.

7-15 నించి వికారు వెళ్లేవాడు.

9 నించి ఏవైనా పనులుచూసుకునేవాడు.

10 గంటలకు నిద్రపోయేవాడు.

మ
న
గా
ం
ధీ
తా
త

మాయమైపోయినాడు మన గాంధీతాత,
మాకింక కనరాదు మన గాంధీతాత.
మేఘాల తెరలలో దాగినాడేమో
మాకు చూపింతువా? ఓ చందమామ !

చుక్కలా గుంపులో నక్కినాడేమో
దారి చూపింతురా? ఓ అక్కలార !

స్వాతంత్ర్య సంపద మా కందజెసి,
మాయమైపోయినాడు మన గాంధీతాత,
మాకింక కనరాదు మన గాంధీతాత.

బానిసత్వము రూపు మాప నిందాక
చెరసాలలో బడి చిక్కు లెన్నెన్నో
అనుభవించినతాత చనిపోయినాడు,
మనతాత కనుపింప మనకనుల విందు
మహియెల్ల నిండారు సంతసముబొందు,
మాయమైపోయినాడు మన గాంధీతాత,
మనకింక కనరాదు మన గాంధీతాత.

రచన:

అవివేకి మూర్ఖుడౌ ఒక రాక్షసుండు
గురిచూచి కాల్చిన గుండుపైదాకి
నేలపైగూలెను నిముసంబులోన
తండ్రి చంపినవాడు ధాత్రికిచేటు
గురువు చంపినవాడు ధరణికే కీడు,
మాయమైపోయినాడు మన గాంధీతాత,
మనకింక కనరాదు మన గాంధీతాత.

క
వి
చ
ం
ద్రు
లు

గేయకథలు

సముద్రము

పిట్టకథ

చిటారు కొమ్మల సందుల్లో
మిఠాయి పొట్లము మోస్తరుగా
తీతువు గూటిని గట్టింది
తెల్లటి గ్రుడ్లను బెట్టింది.

బూడిద తెక్కులు గప్పింది
పొదుగుడు ప్రారంభించింది
పున్నమి చొరబడ కుండగనే
బోలేడు పిల్లల జేసింది.

మగపిట్టాకనా డెందులకొ
మధ్యరాత్రి కిలు చేరింది
వచ్చిన భర్తను చూచింది
వలవల పెండ్లా మేడ్చింది.

ఏమని మగపిట్టడిగింది
ఏడ్చుచు నాడుది యిట్లుంది:
“మిన్ను విరిగి పైబడితే నా
కన్న బిడ్డ లేమౌతారో?”

ఏ దేవుని పుణ్యమున నో
ఇంతవఱకు పడ కాగింది
మింటివైపు చూస్తుంటే నా
కంటికి కూరుకు పట్టిందా?”

మగపిట్ట :

“ఈ భాగ్యమున కేనంటే?
ఏడుస్తూ గూర్చున్నావా?
కాళ్లు మింటివంకకు చాపి
కన్ను గూరకక పోయావా?”

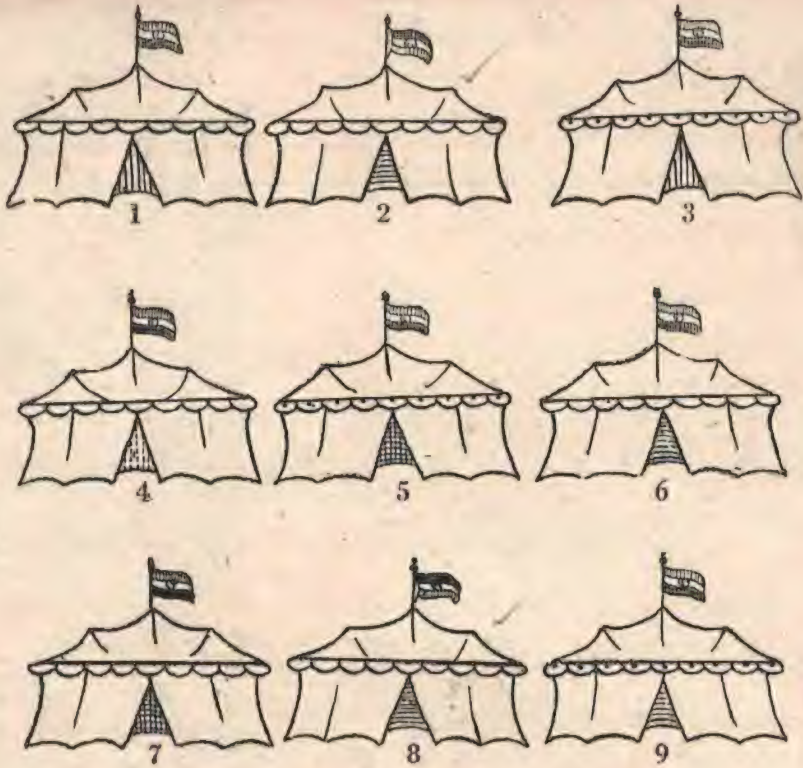
మఱచి తప్పి పైబడితేనా
మద మణింపక పోయానా?”
అంటూ తనకాళ్లుటచాపి
అలిని నిద్దుర వుచ్చింది.

బల్లన తెల్లా వారింది
పక్షులు నిద్దుర లేచినవి
పడితే చెడుతుం దనుకొంటూ
పకపక నవ్వు కొన్నావి.

తెలిసీ తెలియని మిణుకులతో - దిగులు జెందుతా రాడంగుల్
ధైర్యము చెప్పే వారుంటే - తబ్బిబ్బులు పడకుంటారు.

అబ్బాయిలూ, అమ్మాయిలూ!

ఇక్కడ తొమ్మిదీ డేరాలు వున్నై. తొమ్మిదీ ఒకే మోస్తరుగా వున్నట్టు కనిపిస్తున్నయ్యి కదూ? కాని అన్నిడేరాలూ ఒకే మోస్తరువి కావు. తొమ్మిదింటిలో రెండు డేరాలు మాత్రమే ఒక రకంగావున్నై. ఆ రెండు డేరాలూ ఏవో కనుక్కొండిచూదాం! మీరు కనుక్కోలేకపోతే, జవాబు వెరొక పేజీలో చూడండి.

అడవిలో తోలుబొమ్మలాట

అనగా అనగా ఒకఊళ్లో తోలుబొమ్మలాట రంగోజి ఉండేవాడు. అతని మేళము చాలా పెద్దది. చక్కగా పాడేవారు. వారి బొమ్మలాట చాలా అందంగా ఉండేది.

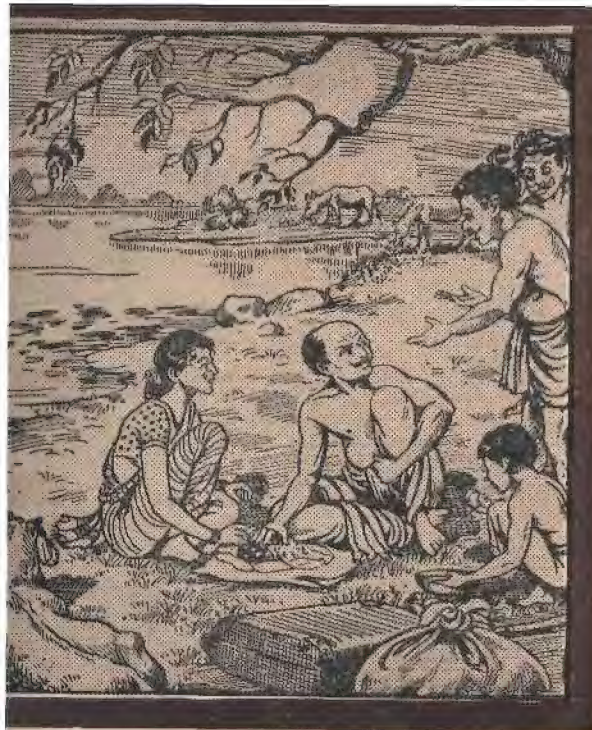
ఒకప్పుడు యీ రంగోజి మేళమువారు నాటకాలకొఱకు దూరప్రాంతము వెదురున్నారు. మార్గసౌకర్యాలు లేనిరోజులవి. చాలాసేపు ప్రయాణముచేసిన తరువాత వారికి ఒక అడవి అడ్డువచ్చింది. ఆ అడవి చాలా భయంకరముగా ఉంది. దానిగుండా అల్లాగే శ్రమపడుతూ ప్రయాణము చెయ్యగా చెయ్యగా కొంతసేపటికి ప్రాద్దు గూకింది. కనుచూపుమేరలో ఒక చిన్నపల్లె ఉన్నట్టుగా వారికి కనబడింది. అక్కడకుపోయి ఆ రాత్రికి కాలము గడుపుదామని అనుకున్నారు.

అది చిన్నచిన్న పూరిగుడెసెలతో కూడు కున్న ఊరు. ఆ గ్రామమును అనుకొని

చిన్న చెఱువు ఉంది. చెఱువుగట్టున మన రంగోజి మేళమువారు విడిది దిగిసట్టుగా బసచేసారు. వారి గుఱ్ఱాలకు, గాడిదలకు మంచినీరు పెట్టి, ప్రాద్దున్న పండుకున్న నిలవబాపతు అన్నముతినీ, మంచినీళ్ళు త్రాగి, పొగపీల్చుకుంటూ, అడ - మగ, పిల్లా - మేక విశ్రాంతి తీసుకుంటున్నారు. గుఱ్ఱాలు, గాడిదలు అక్కడున్న పచ్చిక అనందముగా మేస్తున్నాయి.

అంతలో ఆ గ్రామస్థులలోని నలుగురు పెద్దలువచ్చి "మా వూళ్లో మకామువేశారు గనుక ఈ రాత్రి యిక్కడ ఒక ఆట ఆడండి. ప్రాద్దున్నే మీకు సంభావనయిచ్చి పంపిస్తాము. కాని మావద్ద దీపాలకు చమురుకూడా లేదు. తెఱకు గుడ్డలుకూడా పొరకడము కష్టమే! అన్నీ మీదగ్గరవే ఉపయోగించి ఆటఆడి మమ్మల్ని ఆనంద పర్చండి." అని బలవంతంచేశారు.

గద్దాడ సత్యనారాయణ, వెలివెల అగ్రహారం.

వారిమాటలు శ్రోసిపారవేస్తే ఆ నట్టడ విలో యేమిప్రమాదము వస్తుందో అని, ప్రయాణబడలిక అయినా లెక్క చేయకుండా, చిట్టచివరకు ఒప్పుకున్నారు.

అక్కడిమనుష్యులు - వారిమాటల ధోరణి చిత్రముగా తోస్తున్నాయి. అడవి మనుష్యులు యింతే కాబోలు అని వారు అనుకున్నారు. కొంతసేపటికి చాలా ప్రయాసమీద మేళంవారు గ్రామస్థులు కలిసి పందిరి తయారుచేసారు. మేళం వారి తాలూకు అడవాళ్ళ ఉతికిన చీరలు

పందిరికి బిగించి, అప్పడప్పడు మిగుల్పుకున్న నిలువబాపతు అముదముతో చిధిలేక దీపాలు వెలిగించి, చాలా ప్రార్థన పోయినతరువాత రామాయణము లోని సుందరాకాండ ప్రారంభం చేసారు.

గ్రామప్రజలు అక్కడకువేరి. బొమ్మల గంతులు - వారిపాటలు - తాళపుచప్పుళ్లు - మృదంగము మోతలు విని, ఒకరివైపు ఒకరు చూచుకుంటూ లోట్టలు వేసుకుంటున్నారు.

కొంతసేపటికి అమాంతంగా అంజనేయుల వారి బొమ్మ తెరమీదకు వచ్చింది. ఆబొమ్మ ఎప్పుడైతే తెరమీదకొచ్చిందో, ఎక్కడ ప్రజలక్కడ మాయమయ్యారు. ఆ ఊరు యేమయిపోయిందో అజలేదు.

అంజనేయులవారిని అత్తులో అనుకున్నంతమాత్రాన దెయ్యాలు, భూతాలు కనీసం ఆ రామడలయినా వెళ్లిపోతాయి. ఇక హనుమంతుడిని చూడడమే సంభవిస్తే కాలికొద్ది వెనుకకు తిరిగి చూడకుండా పరుగెడుతాయి. అంత భయం వాటికున్నప్పటికీ పూర్వము అవి మనుష్యు

*****చందమామ*****

లను అనేకవిధాల తిప్పలుబెట్టేవి. అంజ నేయుని స్మరించి, పూజించి మన పూర్వులు యీ బాధనుండి తప్పించు కొనేవారు.

మన రంగోజీమేళంవారికి ఈదెయ్యాలు పారిపోయిన సంగతి తెలియదు. వాళ్లు అలానే అడుతూ ఉన్నారు.

కొంతసేపటికి మేళగాళ్ళలో ఒక యువకుడు 'మంచినిళ్ళండి, బాబయ్యా!' అంటూ బయటికివచ్చాడు. ఎవరూలేరు. గ్రామమూ కనిపించదు. అతనికి కంగారు పుట్టి చుట్టున లోవలికిపోయి మేళతాళాలు అపుజేయించి తనుచూచి వచ్చినదంతా గాభరాపడుతూ చెప్పాడు. అందరూ ఒకేసారి ఆశ్చర్యపోయి బయటికి వచ్చి చూస్తే - భయముకూడా వేసింది.

'ఇదంతా దెయ్యాలమాయ. మన అంజ నేయులుగారు తెఱమీదకు రావడంతోనే వీళ్ళంతా పారిపోయారు.' అని వాళ్ళంతా నిర్ధారణచేసుకుని, 'మిగిలిన రాత్రికూడా యీ విగ్రహాన్ని అడించుకొంటూ ఉండాము. మరే దెయ్యముకూడా యిక్క

డకు చేరదు' అని చెప్పకుంటూ ధైర్యము తెచ్చుకొని, 'వీరహనుమాన్' అంటూ తెల్ల వార్లూ చేతివమురు భాగవతము అడుతూ కాలము గడిపారు.

ఇంతలో తెల్లవారింది. "అమ్మయ్య బ్రతికిపోయాం. ఈ విగ్రహమే లేకపోతే మనపని యేమయ్యేదో! మారుతిపుణ్యమా అంటూ మన ప్రాణాలు మనకు దక్కినాయి" అని చెప్పకుంటూ, సామానులు గుఱ్ఱాలకు, గాడిదలకు యెక్కించి 'బ్రతుకు జీవుడా' అంటూ బయలుదేరి వెళ్లిపోయారు.

***** చందమామ *****

వీరలక్ష్మి

పెద్దక్కయ్య

అనగనగా ఒక పల్లెటూరిలో నలుగురు ఆక్కచెల్లెళ్లు పుండేవాళ్లు. వారికి తల్లి తండ్రి లేనందువలన అందిరిలోనూ కడసారి పిల్ల అయిన వీరలక్ష్మిని ముగ్గురు ఆక్కలూ అతిగారాబంగా చూసేవారు. వారితోపాటు వారిభర్తలుగూడా వీరలక్ష్మిని ఎంతో ముద్దుగా చూసేవారు. పెద్ద ఆక్కగారూ పెద్ద బావగారూ వీరలక్ష్మికి పెళ్లిచేశారు.

కాని అత్తవారిది దూరదేశం అవటం పల్లనో మరి, ఏ ఇబ్బందులపల్లనో పిల్లని అత్తవారింటికి పంపించమని వాళ్లు కమిరూ చెయ్యలేదు, తాము రానూ రాలేదు.

దసరా వెచ్చింది, అట్ల తద్దీ వెచ్చింది. ఆ పూళ్లో ఆడపిల్లలందరినీ, వారి వారి అత్త వారు తమ ఇళ్లకు తీసుకుపోయినారు. కాని వీరలక్ష్మి కోసం ఎవరూ రాలేదు.

ఒకనాడు చెరువుగట్టున ఆడవాళ్లందరూ నీళ్లకి చేరినప్పుడు వీరలక్ష్మి ఆక్కల్ని అమ్మలక్కలందరూ, ఇంక పట్టలేక అడిగేశారు - వీరలక్ష్మి అత్తవారు పిల్లని తీసికెళ్లడానికిరాలేదేమని. పాపం వీరలక్ష్మికి ఎంతో చిన్నతన మనిపించి తల వంచేసు కుంది సిగ్గుతో.

అమె ఆక్కలు మాత్రం లోపల సిగ్గుతో కుంగిపోతున్నా పయికి, “మా వెంకయ్య మరిదిగారు సాధారణమయిన వాడను కున్నారేమి? అతనికి లెక్కలేనన్ని వ్యవహారాలు. పూరికంతా పెద్ద. ఆయన అందరికీ సలహాలియ్యడంతోనే సరిపాతుంది. ఇటు పొలంకోతలే చూసుకుంటాడా, ఇక పెళ్లాన్నే తెచ్చుకుంటాడా! తీరిక ఎక్కడ పుంది ఆయనకి.” అని భాగా కోతలు కోశారు.

***** చందమామ *****

ఆ సమయాన్నే చెరువుగట్టున వున్న దుబ్బుల వెనకాల ఈరాత్రికి ఎవరింటికి కన్నంవేద్దామా అని ఆలోచిస్తూ పొంచివున్న ఒక గజదొంగ ఈ మాటలన్నీ విన్నాడు. బంగారం బొమ్మలాగ అందాలు వెలికి పోతున్న వీరలక్ష్మిని, వెంటనిండా ధగ ధగ మెరుస్తున్న బంగారం నగలనీ చూసేటప్పటికి, దొంగకి, ఎట్లాగయినా ఆ అమ్మాయిని, ఆ అమ్మాయితోపాటు ఆ నగలనీ కాజేయాలని అశపుట్టింది.

మర్నాడు సాయంత్రం, కొత్తబట్టలు వేసుకుని బాగా ముస్తాబయి, పువ్వులూ, మిఠాయి తీసుకుని ఆ గజదొంగ, దర్జాగా వీరలక్ష్మి యింటికి వచ్చాడు.

“నేను వీరలక్ష్మి మొగుడు వెంకయ్యని. నన్ను మర్చిపోయారా? నేను వీరలక్ష్మిని తీసుకెళ్లడానికి వచ్చాను. వదినెగారూ, ఆలశ్యంచేసినందుకు ఏమీ ఆసుకోవద్దు. తొందర పనులవలన ఏమాత్రం విలులేక, ఇంక ఉపేక్షచేస్తే, ఎప్పుడూ ఇట్లాగే అవుతున్నదని, చివరికి ఎట్లానో ఓలాగ తీరిక చేసుకుని వచ్చాను” అని ఎంతోవినయంగా చెప్పాడు.

ఎప్పుడో పెళ్లిలో ఒకసారి చూడడంవల్ల వీరలక్ష్మి మొగుడు ఎట్లావుంటాడో ఎవరికి గుర్తులేదుగనక, పాపం అందరూవాణ్ణినమ్మి, నిజంగా వెంకయ్యగారు రాకరాక, అఖరికి వీరలక్ష్మిని తీసుకెళ్లడానికి వచ్చారని ఎంతో సంతోషించి చాల మర్యాదలుచేశారు.

కాని వీరలక్ష్మికి మాత్రం అనుమానంగా వుంది. ఆమెకి తనమొగుడు చాల అందగాడనీ తెలివయినవాడనీ జ్ఞాపకం. అది చూసుకుని గర్వంకూడాను. “విష్ణి చూడబోతే మొద్దులాగా, తెలివి లేనివాడిలా కనపడుతున్నాడు. ఏమిటా?” అనుకుంది.

ఇంక పట్టలేక తన అనుమానం అక్కలికి తెలియపరిచింది.

వీరలక్ష్మికి తన మొగుడు గుర్తువున్నంత, తన అక్కలికి ఎక్కడుంటుంది మరి ? అదిగాక మొగుడంటూ ఒకడువచ్చి తీసుకుపోతున్నాడు. అందరిలో మళ్ళీ తలెత్తుకు తిరగవచ్చుననే సంతోషంలో వారిక వొళ్లు మర్చిపోయినారు.

అక్కలందరూ కలిసి వీరలక్ష్మిని పరియాచకాలాడారు. వుడికించారు. ఇంక మరి మొండిపట్టుపడితే చివాట్లు పెట్టారు. ఇంక ఏమీ అనలేక, ఏమయితే

అది అవుతుందని గుండె నిబ్బరం చేసుకుంది వీరలక్ష్మి.

మర్నాడు వీరలక్ష్మిని ఆ గజదొంగతో ప్రయాణంకట్టి పంపారు ఆమె అక్కలు.

గజదొంగ వీరలక్ష్మిని అడ్డదోపలన్నీ తిప్పి, గట్టమీదనించి, కంచెల్లోంచి, డొంకల్లోంచి, తీసుకుపోతున్నాడు. లోపల చచ్చేటంత భయంతో బెదిరిపోతున్నా, చాల తెలివయినదీ ధైర్యసాహసాలు గలదీ గనుక వీరలక్ష్మి, పైకి తొణకకండా అతనివెంట నడిచింది.

పోగా పోగా మిట్టమధ్యాహ్నానికి దొంగల గూడెనికి చేరుకున్నారు. ఆ గూడెమంతా కలిసి ఆరు గుడిశెలున్నాయి. అన్నిటికన్న పెద్దగుడిశె దగ్గరికివెళ్లి ఆ గజదొంగ, "అమ్మా, కొత్తకోడలా, నేనూ వెచ్చాం, తలుపుతీయ్యవే" అని తలుపు కొట్టాడు.

లోపలినించి వాడి ముసలితల్లి తలుపు తీసి బంగారం బొమ్మలాగ మెరిసిపోతూన్న వీరలక్ష్మిని చూసి ఆశ్చర్యపడింది. చాల సంతోషంతో ఇద్దరినీ లోపలికి తీసుకు పోయింది. పైకి చూడపోతే ఉత్త పూరి గుడిశెకాని, లోపలమాత్రం దణ్ణంమీద

చందమామ

పట్టుచీరలూ, ఇంటినిండా దొల్లుతో వెండి సామానూ, ఇడంతా చూసేసరికి వీరలక్ష్మికి అంతా బోధపడింది. 'అరే, గజబెంగల మూతాలో పడ్డాను! చీళ్ళనించి ఎట్లా తప్పించుకోవాలా?' అని అలోచించి ఒక ఉపాయం పన్నింది.

వీరలక్ష్మి అత్తతో 'అత్తయ్యా! నేను అట్లతద్దినేము తీర్చుకోలేదు. అది తీర్చుకోంది భర్తతో కాపరం వెయ్యటం మాకు అచారంకాదు' అన్నది.

అప్పుడు దొంగ వెంకయ్య తల్లితో 'అమ్మా, కొత్త కొడలిచాత అట్లతద్దినేము పట్టించవే. నేముకి ఏంకావాలో కనుక్కో. నేను బజారికెళ్లి తెస్తాను' అన్నాడు.

అప్పుడు వీరలక్ష్మి ఇవన్నీ కావాలంది. 'చాటలు, గీటలు; లక్కజోళ్లు, గిక్కజోళ్లు; చీరలు, గీరలు; రవెకలు, గివెకలు; పళ్లు, గిళ్లు; కొబ్బరికాయ, గిబ్బరికాయ; పసుపు, గినుపు; కుంఖం, గింఖం; కాటిక్కాయ, గీటిక్కాయ; ఆకులు, గీకులు; పక్కలు, గిక్కలు;'

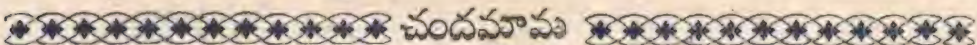
ఇవన్నీ పాపం పుస్తకంలో రాసుకుని బజారుకు బయల్దేరాడు దొంగ వెంకయ్య.

కొడుకు వెళ్ళటంచూసి, ఆ ముసలిమ్మ 'అ గూట్లో ఈర్చేను తీసుకొచ్చి, కొంచెం

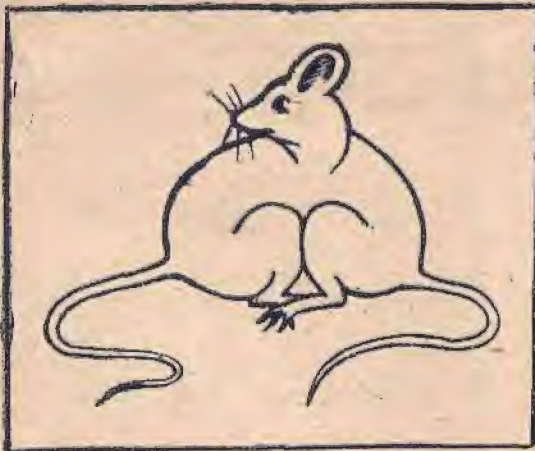

'పేలు చూస్తావా అమ్మాయి' అని అడిగింది వీరలక్ష్మిని. వీరలక్ష్మి ఆ ముసలిమ్మ ముడివిప్పి, జుట్టు ముందరికి పడేసి, పేలు చూచినట్టే చూసి గోడకి తగిలించిన కత్తితీసి ఒక్కదెబ్బన ఆ ముసలిదాని తల నరికేసింది. మొండెన్ని గోడకి ఆనించి కూచోపెట్టి రాట్నం ముందర పెట్టింది. పొయ్యిరాజేసి, పొయ్యిమీద బాణలిపెట్టి బాణలిలో చమురుపోసి, ముసలిదాని తలని సరిగ్గా, కారుతున్న నెత్తురు, కాగుతున్న మానెలో పడేట్టుగా పయిన దూలానికి వేళాడకట్టింది.

(ఇంకావుంది.)

రెంటిక్ ఒకటితల

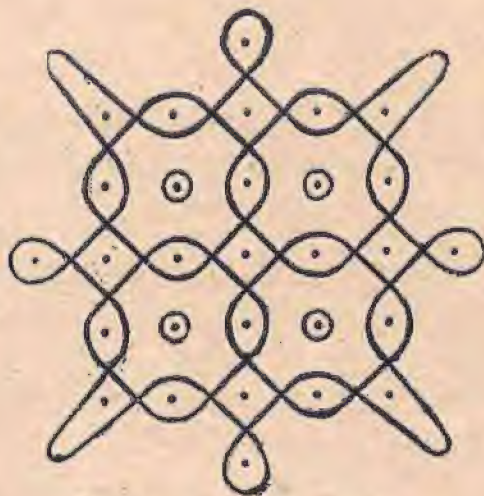

ఈ బొమ్మ చూశారా? ఎంత గమ్మత్తుగావుందో. తల ఒకటిగావున్నా రెండుఎలుకలు ఉన్నై. ఒక ఎలుక మెడ వెనక్కితిప్పి చూస్తూవుంటుంది. ఇంకొకటి మామూలుగా కూచుని చూస్తూవుంటుంది.

పై చదరంమధ్యని ఒక పుస్తకంవుంది. చదరం నాలుగుమూలలా నలుగురు పిల్లలు వున్నారు. ఆ నలుగురిలో ఎవరో ఒకళ్ళే ఆ పుస్తకం తెచ్చుకోగలరు. ఆ పిల్లవాడెవరో కనుక్కుండి.

ముగ్గు

జె. పార్వతీబాయి, నూజివీడు.

పజిలుకు జవాబు

౨౪	భ		భ		హ	త
౪		చ	రా	ల		భృ
౪	౪		౨౪	తి		లు
	ల	ల		౪	భ	
౪		౪	ల		౪	బి
భృ		ము	౪	ము		య్య
ము	కృ		౪		పా	ము

అరేకెల వాన

అనంగసంగా ఒక చిన్నపూరు. ఆ పూల్లో ఒక బీదామె. ఆమెకి ఒక కొడుకు. కొడుకుపట్టిన కొద్దిరోజులకే భర్త చనిపోయాడు. భర్త చనిపోయినతర్వాత కొంత కాలంవరకూ ఆమె తనదగ్గిరవున్న డబ్బు ఖర్చుపెడుతూ సంసారం సాగిస్తూవుంది. కాని సంపాదన లేకుండా, వున్నది తింటూ కూచుంటే ఎంతకాలం గడుస్తుంది. విధవ రాలి దగ్గిరవున్న డబ్బు అయిపోవచ్చింది. పోనీ కొడుకు వీదైనా ఉద్యోగంచేసి సంపాదిస్తాడా అంటే ఆ ఆశ లేనేలేదు. వాడికి పాట్టపాడిచినా అక్షరంముక్క లేదు. కాని ముప్పొద్దులూ తిండిమాత్రం గొంతుదాకా మెక్కివాడు. మనవాడికి ప్రపంచజ్ఞానం కూడా శూన్యం. ఎందుకూ కొరగాని కొడుకును కూర్చోపెట్టి పాప మాయల్లాలు ఒక్కతే కష్టపడి ఎంతకాలమని మేపగలదు చెప్పండి !

చివరికి ఒకరోజున ఆమె కొడుకుని పిల్చి. "నాయనా, నీ తండ్రి చనిపోతూ మనకు మిగిల్చిన డబ్బుతో ఎంతకాలం మనం తింటూవస్తున్నాం. ఆ డబ్బుకూడా అయిపోవచ్చింది. ఇక నువ్వేదైనా ఉద్యోగం చేసి నాలుగు డబ్బులు సంపాదించు కొస్తేనేగాని మనకి గడపదు. నా ఒక్క దానిపాట్ట అయితే ఏదోవిధంగా రెక్కలు విరుచుకుని నింపుకుంటాను. కాని యిక నిన్నుకూడా పోషించటం నావల్లకాదు. ఎక్కడైనా ఉద్యోగంచూసుకుని నీపాట్ట నీవు పోసుకోవాల్సిందే" అని చెప్పింది.

తల్లి యిలా చెప్పేసరికి మన శుంఠ సుబ్బన్నకి చాల విచారంకలిగింది. ఏమనుకున్నాడో ఏమో, "అమ్మా, అమ్మా ! ఒక పని చేద్దాం. యిప్పుడు మనదగ్గిరవున్న డబ్బుపెట్టి ఒక గేదెని కొందాం. నేను రోజూ దాన్ని బాగా మేపుకొస్తాను. అది

యిచ్చిన పాలు అవి అమ్మకు ఉంటా బ్రదుకుదాం” అన్నాడు. తల్లికూడా ఈ ఆలోచన సచ్చింది. సరేనని మర్నాడే ఒక గేదెని కొన్నది. రోజూ మన శుంఠసుబ్బన్న గేదెని బైట బీళ్లలో మేపుకొస్తుండేవాడు. పాలు, పెరుగు అమ్మి వచ్చిన డబ్బుతో తల్లి సంసారం మళ్లీ ఎలాగో నెట్టుకొస్తోంది.

ఇలా కొన్నిరోజులు గడిచినై. ఒకరోజున సుబ్బన్న గేదెని మేపుతూవుండగా దగ్గర్లో తొండ ఒకటి పోతూ కనిపించింది.

సుబ్బన్న తొండతో—“తొండయ్యశాస్త్రి, తొండయ్యశాస్త్రి! ఉద్యోగానికిపోతున్నావా?” అని అడిగాడు.

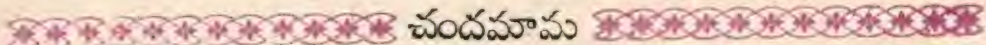
“అవునన్నట్టు తలాడించింది” తొండ.

“నాకుకూడా ఏదైనా ఉద్యోగం చెయ్యా లని వుంది. నేనుకూడా నీతో రానా?” అని అడిగాడు సుబ్బన్న.

“అలాగే” అన్నట్టు తొండ తల అడించింది.

సరేనని ముందు తొండ దానివెనకనే సుబ్బన్న బయలుదేరిపోతున్నారు. కొంత దూరం పోయేసరికి తొండ అగింది. అక్కడ ఒక చెట్టుకింద ఒక పుట్టవుంది. తొండ త్వర త్వరగా ఆ పుట్టలోకి పోయింది.

సుబ్బన్న ‘తొండయ్యశాస్త్రి తిరిగి వస్తాడు’ గదా అని పుట్టదగ్గర చతికిలబడ్డాడు. గంటలు గడిచిపోతున్నై కాని తొండయ్య శాస్త్రి బయటికి తిరిగి రాలేదు. చీకటికూడా వడుతోంది. సుబ్బన్నకి ఏం చెయ్యాలో తోచలేదు. పుట్టకన్నంలోకి తొంగిచూచాడు. అక్కడ ఒక రత్నాలేనా, మొహరీలేనా, కాసులేనా ఎంతో ధనం కనిపించింది. అది చూసేసరికి సుబ్బన్నకి చాలా ఆశ్చర్యం వేసింది - “తొండయ్యశాస్త్రి, మొత్తానికి అసాధ్యుడులాగానే వున్నాడే! ఎంతపెద్ద పుద్యోగం చేస్తూండకపోతే యింత ధనం

సంపాదిస్తాడు. అతన్ని అడిగితే నాకూ
 ఏదైనా ఉద్యోగం తప్పక యిప్పిస్తాడు.
 ఇవాటికి యిక యింటికివెళ్లి రేపు మళ్లీ
 వచ్చి అడుగుతాను" అనుకుని సుబ్బన్న
 చీకటి పడుతుండగా గేదెని తోలుకుని
 యింటికి తిరిగివచ్చాడు. ఇంత అలస్యం
 కావటానికి కారణమేమిటని తల్లి అడిగింది.
 జరిగిందంతా సుబ్బన్న తల్లితో చెప్పాడు.
 అది విన్ననరికి ఆమెకి ఆ ధనం ఎలాగైనా
 తెచ్చుకోవాలనిపించింది.

మర్నాడు తల్లి కొడుకు లిద్దరూ
 తొండయ్యశాస్త్రి వున్న పుట్టదగ్గరికి వెళ్లారు.
 తల్లి కన్నంలోకి తొంగిచూసింది. ధనం
 రాసులుపోసివుంది. ఆ ధనం అంతా గబ
 గబ చీరచెంగులో పోసుకుని కొడుకుతో
 యింటికి తిరిగొచ్చింది.

తొండయ్యశాస్త్రి ఈసంగతి కనుక్కుంటే
 తన కెక్కడ ఉద్యోగం యిప్పించకపోతాడో
 నని సుబ్బన్నకి దిగులేసింది. ఆ ధనం
 మళ్లీ తొండయ్యశాస్త్రి పుట్టలో పెట్టేసి
 రమ్మని తల్లితోచెప్పాడు. కాని తల్లి విన
 లేదు. సుబ్బన్న ఎంతో బ్రతిమాలాడు.
 కాని తల్లి ఒప్పుకోలేదు. చివరికి, "పోలీసు
 లతో చెప్పి నిన్ను దొంగవని పట్టిస్తాను"

అని కూడా బెదిరించాడు. అప్పటికి తల్లి
 వినలేదు. కాని ఈ గడుగాయి నిజానికి
 అంతవని చెప్తాడేమోనని అలాంటిదేదైనా
 జరిగితే ఎలా తప్పించుకోవటమో అని
 ఆమె ఆలోచించింది. అలా ఆలోచించగా
 ఆమెకి ఒక చక్కటి అలోచన తట్టింది.

"ఒరే సుబ్బన్నా, సుబ్బన్నా! ఇవాళ
 సాయంత్రం మనపూర్ణో అరిశెలవాన కురు
 స్తుందని పూరంతా చెప్పుకుంటున్నారు.
 నీకూ అరిశెలంటే ఎంతో యిష్టంగదా.
 నిన్ను మనయింటి కప్పమీదకి ఎక్కిస్తాను.
 అరిశెలవాన వచ్చినప్పుడు నీ కడుపు పట్టి

నన్ని అరికెలు తినొచ్చు” అన్నది. నిజమే గదా అనుకున్నాడు మన శుంతసుబ్బన్న. ఒక నిచ్చెనవేసుకుని యింటికప్పు ఎక్కి కూచున్నాడు. ఇదేసందుగదా అని తల్లి తను తెచ్చిన ధనం అంతా నేలలో లోతుగా ఒక గొయ్యి తవ్వి, దాంట్లో పూడ్చిపెట్టింది. తర్వాత ఒక బుట్టెడు అరికెలు వండింది.

సాయంకాలం అయింది. సుబ్బన్న అరికెలవాన ఎప్పుడు కురుస్తుందా అని కాచుకుని కూచునివున్నాడు యింటికప్పు మీద. తల్లి అరికెలన్నీ చిన్నచిన్న ముక్కలు చేసి సుబ్బన్నమీద పడేట్టుగా వేసింది. పడ్డ ముక్కలు పడ్డట్టుగా రెండు చేతులా నోట్లో కుక్కుకుని తిన్నాడు సుబ్బన్న. అరికెలన్నీ అయిపోయాయి. “ఇక దిగిరా, వాన వెలిసిపోయింది” అని కేకవేసింది తల్లి. సరేనని సుబ్బన్న దిగివచ్చాడు.

కొన్నిరోజులు గడిచినై. కాని సుబ్బన్నకి తల్లిచేసిన దొంగతనం మనస్సులో మెదుల్లానేవుంది. తల్లితో చెప్పకుండా పోయి

పోలీసులని పిలుచుకొచ్చాడు. పోలీసులూ యిల్లంతా గాలించారు. కాని ఏమీ కనిపించలేదు. “ఏడు వర్తి అబద్ధాలరాయడు, వీడి మాటలు నమ్మా మీరు పచ్చారు? చాలు చాల్లే పదండి!” అన్నది తల్లి.

అప్పుడు పోలీసులు శుంత సుబ్బన్నని “ఏయ్ సుబ్బన్నా! మీఅమ్మ ఈ దొంగతనం ఎప్పుడు చేసింది?” అని, అడిగారు.

సుబ్బన్న కాసేపు ఆలోచించి, “సరిగ్గా అరికెలవాన కురిసినరోజునే!” అన్నాడు.

ఇదివిని, “అరికెలవానేమిటి నీ మొహం, చూస్తే వర్తి అబద్ధాలరాయడుగా వున్నావే. అరికెలవాన కురవటం ఎంత నిజమో, మీ అమ్మ దొంగతనం చేసివుండటం అంతే నిజం.” అని పోలీసులు వెళ్ళిపోయారు.

“బ్రతుకు జీవుడా” అనుకుని అయిల్లాలు ఆ ధనంతో పెద్ద యిల్లా కట్టుకుని సుఖంగా కాలంగడుపుతోంది. కథ కంచెకి మనమింటికి.

తెనాలిరామలింగం

శ్రీ కృష్ణదేవరాయలు పరిపాలించే కాలంలో విజయనగర పట్టణంలో అక్కిసెట్టి అనే కోమటి ఉండేవాడు. అతడు రాజమార్గాన గుగ్గిళ్లు అమ్ముకొని జీవిస్తూ ఉండేవాడు.

అయితే అక్కిసెట్టికి పెద్ద ఆలోచనలుండేవి. రాజవిధివెంట మహాకవులందరూ రాయలవారి ఆస్థానానికి వెళ్లటం చూసి, తానుకూడా మహాకవిఅయి, ఖ్యాతి సంపాదించి ఆస్థానానికి వెళ్లాలని గొంతెమ్మ కోరికలు కోరేవాడు. తనకు కవిత్వం నేర్పమని కవులను పిడించేవాడు. కాని పాట్లు పొడిచినా ఆశీరం లేనివాడికి కవిత్వం ఎవరు చెప్పగలరు? అందుచేత కవులెవ్వరూ అక్కిసెట్టికి సహాయపడలేక పోయారు.

ఒకనాడు అక్కిసెట్టి ఇట్లా కాధనుకొని, తనకేమైనా కవిత్వం నేర్పితే తెనాలిరామలింగమే నేర్పాలని నిశ్చయించుకున్నాడు. తెనాలిరామలింగం అదారిస ఆస్థానానికి వెళ్లటంచూసి, అక్కిసెట్టి ఆయన కాళ్ల

మీదపడి కవిత్వం నేర్పమని వేడుకున్నాడు.

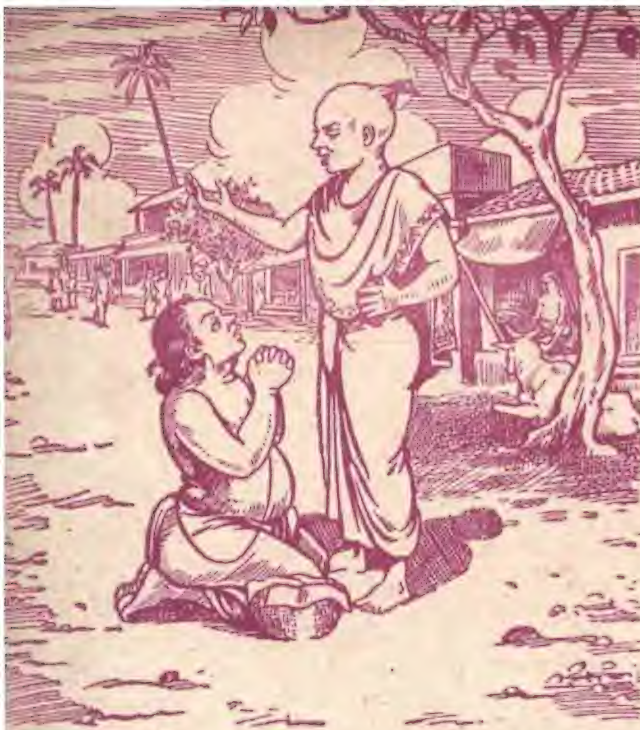
“ఓయిసెట్టి, నీకు కవిత్వం రావాలంటే ప్రకృతిని నిత్యమూ చూస్తూఉండు. ఆకాశమూ, నక్షత్రాలూ, చంద్రుడూ, చెట్లూ, చామలూ చూస్తూఉంటే కవిత్వం దానంతట అదే వస్తుంది” అనిచెప్పి రామలింగం ఆస్థానానికి వెళ్లిపోయినాడు. అనాటినుంచీ అక్కిసెట్టి ప్రకృతిని పరిశోధించటం మొదలుపెట్టి కవిత్వంకోసం ఎదురు చూడసాగాడు.

ఒకనాడు పగలల్లా రాజవివేలో గుగ్గిళ్లు అమ్మినన్ని అమ్మి మిగతావి ఇంటికి పట్టుకొచ్చి అంగడిలోపెట్టి అరుబయట మంచం వేసుకుని, అక్కిసెట్టి దానిమీద వెల్లికిలా పడుకున్నాడు. అప్పుడే ఆకాశం పున్నమ చంద్రుడు వెండికంచంలాగా కనిపించాడు. అక్కిసెట్టికి కవిత్వంవచ్చి,

“పున్నమవెన్నెల కాసెగ”

అన్నాడు ఆశ్చరంతో.

అబ్బురాజు భానుమూర్తి, నిడుబ్రోలు.

సెట్టికి చాలా అనందమయింది. వెంటనే పాండురంగస్వామి ఆలయానికి వెళ్లి, “స్వామీ, నాకు కవిత్వంపస్తే నీకు రోజూ గుగ్గిళ్లు వైవేద్యం పెడతాను” అని మ్రొక్కి, సెట్టిగారు ఆలయంనుంచి తిరిగి వస్తుండగా ఆలయంలో పొన్నచెట్టుమీది కోయిల ఒకటి కూసింది.

“పొన్నపై కోయిల కూసెగా”

అన్నాడు సెట్టి అనందంతో.

“ఇవాళలేవి ఎవరిదో మంచి మొహమే చూశాను. కవిత్వం వచ్చేస్తున్నది” అని అనుకున్నాడు సెట్టి. ఇంటికి తిరిగివచ్చి

అమ్మగా మిగిలిన గుగ్గిళ్లు తిందామని అంగడిలోకివెళ్లి గుగ్గిళ్లు పైకితీసేసరికి అవి పాసిపోయి ఉన్నాయి.

“అంగట్లో గుగ్గిళ్లు పాసెగా”

అన్నాడు సెట్టి విచారంతో.

ఇంకొకపాదం చెప్పగలిగితే పద్యం పూర్తవుతుంది. కాని ఎంత తన్నుకున్నా ఆ పాదం కుదరలేదు. అందుచేత ఆ అర్థరాత్రివెళ్ళ అక్కి సెట్టితనాలిరామలింగం ఇంటికివెళ్లి ఆయనను పిలిచి, “అయ్యా, మూడు పాదాలు కవిత్వం చెప్పాను. నాలుగో పాదం తమరుపూర్తిచేయా” అన్నాడు.

మిగతావి చదవమన్నాడు రామలింగం.

“పున్నమవెన్నెల కాసెగా

పొన్నపై కోయిల కూసెగా

అంగట్లో గుగ్గిళ్లు పాసెగా”

అని చదివాడు అక్కి సెట్టి.

“అక్కి సెట్టి ముండమోసెగా!”

అని రామలింగం పద్యం పూర్తిచేసి వెళ్లి వడుకున్నాడు.

ఆ నాటినుంచీ అక్కి సెట్టి కవిత్వం గొడవ మానేసి, గుగ్గిళ్లమ్ము కుంఠూ నిశ్చింతగా జీవనం చేయసాగాడు.

చందమామ

సీతాఫలం-రామాఫలం

అబ్బాయిలూ, అమ్మాయిలూ! మీలో అందరికీ సీతాఫలం, రామాఫలం అంటే తెలుసా? యెప్పుడన్నా తిన్నారా? అందరూ తినిఉండరనుకుంటాను. నిజమేనా? పై ఆకారంలో భేదంఉన్నా లోపల గింజలూ రుచీ, సమానంగానే ఉంటాయి. పెద్దను బట్టిచూస్తే విటి పుట్టుకలో విడో గమ్మత్తు ఉండితీరాలని మీలో తెలివైన వాళ్లబుద్ధికి తడుతుంది. నిజమే, ఆ గమ్మత్తేమిటో కాస్త జాగ్రత్తగా చదవండి తెలుస్తుంది.

శ్రీ రామచంద్రమూర్తి రావజాబ్రహ్మను చంపి, సీతాదేవిని తీసుకుని ఆయోధ్యకు వచ్చి, పట్టాభిషేకం చేసుకున్న సంగతి అందరికీ తెలిసిందేగా. ఆయన పట్టాభిషేక మౌతుంటే సామంతరాజులూ, బంధువులూ స్నేహితులూ, భక్తులూ మొదలయిన వారంతా తలా ఒక కానుక తీసుకు

వచ్చారు. అందులో వాసరరాజు సుగ్రీవుడూ, రాక్షసరాజు విభీషణుడూ, దేవతల రాజు ఇంద్రుడూకూడా బహుమతులు, అంటే శుభసమయంలో చదివించటానికి, ప్రపంచములో గొప్పవైన పజ్రాలు, మణులు, రత్నాలు అదిగాగల అపురూపపు వస్తువులు తీసుకువచ్చారు. ఇక సామంత రాజులు, రాజాధి రాజులూ విడో ఒక గొప్ప వస్తువు తీసుకువచ్చారు. ఇంకా భక్తులూ, జ్ఞానులూ అందరూ కానుకలు తెచ్చారు.

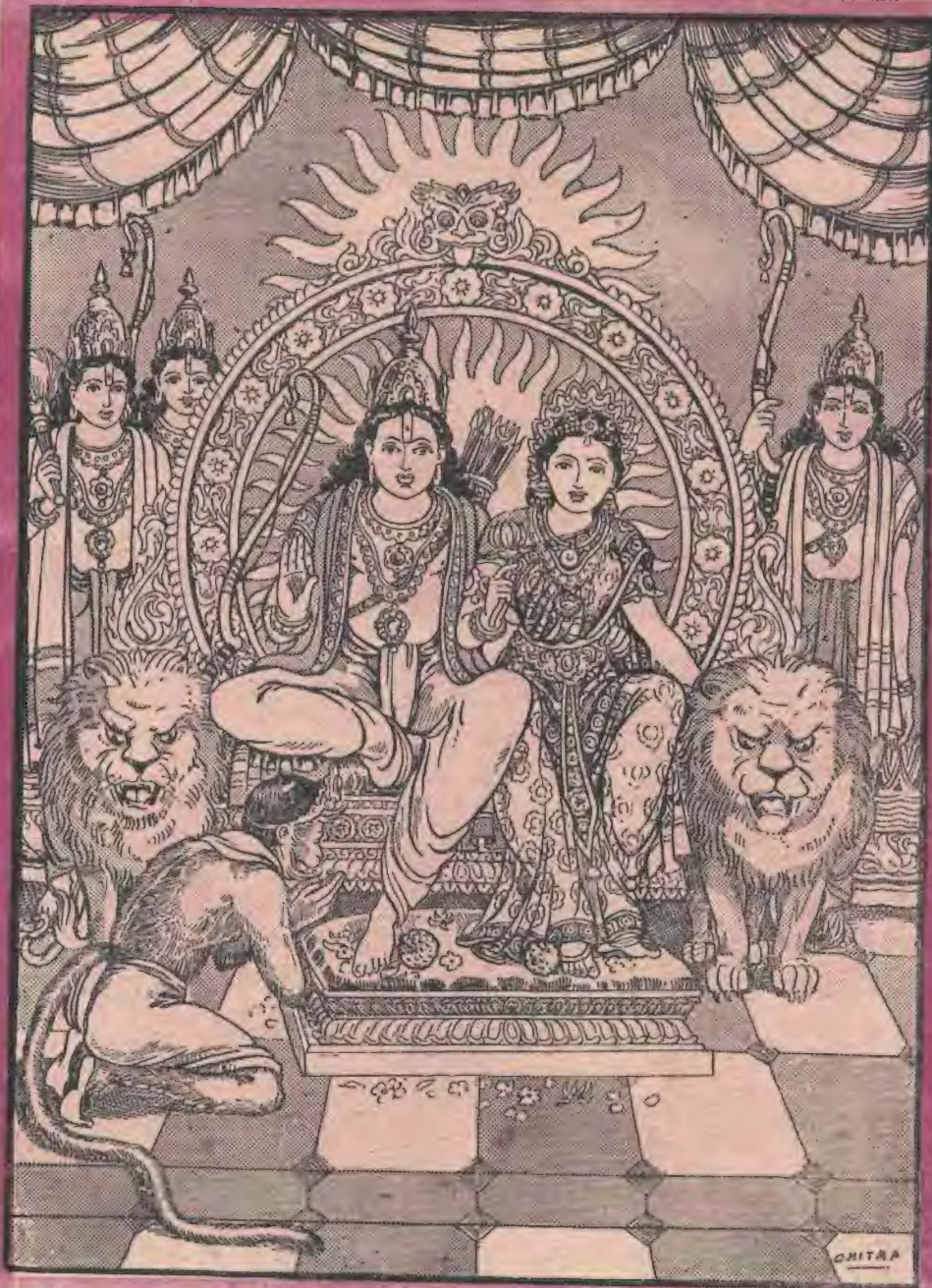
అందరిలోకి పరమ భక్తుడైన అంజనేయస్వామి పట్టాభిషేకం మూడురోజులుండనగా మొదలుపెట్టాడు ఆలోచన, ఏమి కానుక సమర్పించుదామా అని. శ్రీ రామచంద్రమూర్తికి పరమ ప్రియమైనదీ, యెప్పుడూ తేనిదీ తీసుకురావాలని

ఆయన పూహ. విపస్తువును గురించి ఆలోచించినా యెవరో ఒకరు తేనెతెచ్చారు. అంజనేయస్వామికి ఏమీ పాలుపోలేదు. ఆలోచిస్తూ కూర్చున్నాడు. రేపు ప్రాద్దున పట్టాభిషేకం - ఆప్తేనమయంలేదు. తెల్లారే లోపుగా ఆకాసుకేదో నిర్ణయించి తీసుకురావాలి. చప్పున యేదో జ్ఞాపకంవచ్చి లేచాడు హనుమాన్. తక్షణం రివ్వమంటూ బ్రహ్మదేవుని దగ్గరకు పోయి వాలాడు. హనుమంతుడు తొందరగా వేళగాని వేళ రాపడంచూచి అదరిపడ్డాడు బ్రహ్మ. ఏంకొంప మునిగింపే దేముడా అని, భయపడి, కుర్చీవేసి కూర్చోమన్నాడు.

ఉహూ, కూర్చోలేదు హనుమంతుడు. "చాలా తొందర పనిమీద వచ్చాను. రేపు శ్రీరామచంద్రమూర్తి పట్టాభిషేక మహోత్సవం. ఆయనకు కాసుకగా సమర్పించటానికి సీతాదేవికి, శ్రీరామచంద్రమూర్తికి వరమ ప్రయమైనది సృష్టించియిస్తేగాని వీలులేదు. అంతవరకూ నిన్ను వదిలేదిలేదు" అన్నాడు.

హనుమంతుడు అసాధ్యుడనీ, పట్టిన పట్టు విడిచేరకంగాదనీ, బ్రహ్మాకి తెలుసు. అయినా అర్ధరాత్రివేళ యాకోతి పీడ యేమిటి అనుకున్నాడో ఏమో, బాగా ఆలోచించి అంతకుముందు సృష్టిలోలేనివి,

అతి మధురంగా ఉండేవి, రెండు పళ్లు
సృష్టించి వాటికి సీతాఫలము, రామాఫలము
అని పేరుపెట్టి 'విడినియివ్వరా నాయనా,
మీ రామచంద్రుడు చాలా అసందిస్తాడు'
అని యిచ్చాడు.

తక్షణం భూలోకానికి పచ్చాడు
హనుమాన్.

పట్టాభిషేక సమయమయింది. హను
మాన్ ఎక్కడున్నాడా అని ఆయోధ్యంతా
వెతికిస్తున్నాడు శ్రీరామచంద్రుడు.
యేమైనా కోపమొచ్చి అలిగాడేమో అను
కున్నాడుతనలో. హనుమంతుడంటే పరమ
ప్రేమ అయనకు. పట్టాభిషేకం జరుగుతున్న
సంతోషమే లేదాయనముఖంలో.

ఇంతలో హనుమంతుడు పచ్చాడంటే
పచ్చాడన్నారు అందరు. హనుమంతుడు
సరాసరి శ్రీరామచంద్రుడి పాదాలవద్ద వాలి
రెండు చేతులతో రెండు ఫలాలూ సీతా
రాముల పాదాలవద్ద ఉంచి సీతాఫలము,
రామాఫలము అని నమస్కారంచేశాడు.

శ్రీరామచంద్రుడు హనుమంతుడ్ని
కొగలించుకుని మూడు "రేజులనుండి

కనపడటంలేదు, ఎక్కడున్నావోయి
హనుమాన్?" అని అడిగాడు. హను
మంతుడు జరిగినకథంతా చెప్పాడు.

శ్రీరామునితేకూడా సభంతా ఆశ్చర్య
పోయారు, హనుమంతుని భక్తికి, శక్తికి.
తరువాత ఆఫలాలు రెండూ విడదీసి
పెద్దలందరికీ పంచిపెట్టారు ప్రసాదంలాగా.
అవితని వాటి మధురానికి అంతా ఆశ్చర్య
పోయి, హనుమంతుడ్ని పొగడుతూ ఆ
గింజల్ని జాగ్రత్తగా పాతిపెట్టి మొక్కలు
మొలిపించి కాయలు కాయించి అందరికీ
సీతారామ ప్రసాదంలాగా పంచిపెట్టారు.
శ్రీరామచంద్రుడు సీతాదేవి ఎంతో
ఎక్కువగా సంతోషించారు, హనుమంతుని
భక్తికి ప్రతిభక్తిని. ఆ నాటినుంచీ యీ
నాటివరకూ మనం తింటున్నాం యీ
ఫలాలను. హనుమంతుడ్ని ఒక్కసారైనా
తలుచుకోము అవి తింటున్నప్పుడు.

ఇకనుంచి అవి తింటున్నప్పుడు అవి
సృష్టించి భూలోకానికి తెచ్చిఅందించిన
హనుమంతుడ్ని తలుచుకుంటుండండి
సుమా.

మామిడిపండు పలుకులు

అనగా అనగా ఓగ్రామంలో ఒకాయనకు నలుగురు కుమారులు ఒక కుమార్తె వుండేవారు. అన్నలు నలుగురికి పెళ్లిళ్లు అయి వెరువేరు వూళ్లలో పనులలో వుండే వారు. చెల్లెలిపేరు కల్యాణి. ఆమెకుగూడా వివాహమయింది. భర్తనె భగవంతునిగా తలుస్తూ, కొలుస్తూ ఆత్మవారింట వుండేది.

అన్నడమ్ములు నలుగురిలోనూ పెద్ద వాడు భద్రయ్య. అతని భార్య సుందరమ్మ. చాలా గయ్యాళి. తన పట్నడల నెగించు కొనేందుకు తరుచు అన్నం నీళ్లా నూనె సేది. భద్రయ్య భార్యచేతులో కీలుబొమ్మ. భార్య మనస్సు ఎక్కడ నొచ్చుతుందో నని భయం. ఆందువల్ల భార్య ఆడించి సట్టెల్లా ఆడేవాడు.

ఒకరోజున భద్రయ్య యింటికి వచ్చే టప్పటికి సుందరమ్మ ముసుగు పెట్టి పెద్దగా మూలుగుతూ పడుకొని వుంది.

భద్రయ్య ను చూచి "నా తల నొప్పితో పగిలిపోతోంది. ఇది తగ్గాలి అంటే ఒకటే మందువుంది. నీ చెల్లెలు కల్యాణి. నెత్తురు తీసుకువచ్చి దా కణ తలకు పూస్తే నొప్పి పోతుంది. నేను బ్రతికేంత నీకు యిష్టమైతే యీపని వెంటనే చెయ్యి" అంది సుందరమ్మ.

మర్నాడు తెల్లవారు ఝామునే బయలు దేరి భద్రయ్య, చెల్లెలు అత్తవారిగ్రామం చేరాడు. కల్యాణి భర్త గ్రామాంతరం వెళ్లాడు. రాకరాక తన యింటికి అన్న వచ్చినందుకు కల్యాణి ఎంతో సంతోషించింది. పంచభక్త్య పరమాన్నాలతో భోజనంపెట్టింది. భోజనమైనాక భద్రయ్య చెల్లెలితో "మీ వడినె తలనొప్పితో చాలా బాధపడుతున్నదమ్మా. నిన్ను చూడాలని కలపరిస్తోంది. నిన్ను తీసుకొని చెల్లెలని వచ్చాను" అని అన్నాడు.

పదిస అనారోగ్యంగావున్న సంగతి విని కల్యాణి ఎంతోవిచారపడి అన్నతో బయలుదేరింది.

మార్గమధ్యంలో భోజనం చెడ్డామని కొలనుకు ప్రక్కనేవున్న ఒక చెట్టునీడను అన్నా చెల్లెలూ ఆగారు. భోజనం చెయ్య బోయేముందు భద్రయ్య "భోంచేసేప్పుడు ఒక్క మెతుకుగూడా క్రింద పడకూడదు. అట్లా పడితే నీ తల సరకవలసి వస్తుంది" అన్నాడు.

"అలాగే. కాని సరికినప్పుడు కాళ్లు, చేతులు, తల విడివిడిగా పారవేయి" అన్నది కల్యాణి.

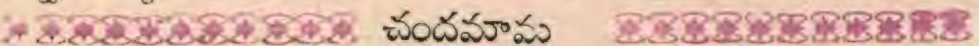

కల్యాణి ఎంత జాగ్రత్తగా భోంచేసినా ఒక మెతుకు కింద పడనేపడింది. మెతుకు కింద పడగానే భద్రయ్య కత్తిని తీసి కల్యాణిని సరికి ఆ నెత్తురు తీసుకొనివెళ్లి సుందరమ్మ కబితలకు పూశాడు. సుందరమ్మకు నిజంగా తలనొప్పి వుంటేగదా! నెత్తురు పుయ్యగానే సుందరమ్మ తలనొప్పి మాయమయి పోయింది. తనకొక్క తీర్చి సేందుకు మొగుణ్ణి ఎంతో మెచ్చుకుంది.

ఇక్కడ కల్యాణిభర్త యింటికి వచ్చి భార్య ఎక్కడా కనపడక పోవటంవల్ల, అన్న లెపరింటికైనా వెళ్లివుంటుందని అనుకుని, విఅన్నయింటికి వెళ్లిందో తెలుసుకునేందుకు బయలుదేరాడు.

మార్గమధ్యంలో పూర్వం యెప్పుడూ ఛోనటుపంటి పసమూ, నాలుగుస్థంభాలూ, ఒక కొలను, కొలను ఒడ్డునే పండిన మామిడిపండుగల ఒక మామిడిచెట్టు కనిపించాయి. కల్యాణియొక్క కాళ్ళూచేతులె-స్థంభాలు, పాట్టే-కొలను, శిరస్సే-మామిడి పండుగా మారినాయని పాపం అతనికేం తెలుసు!

అసలే ప్రమాణం చేసిచేసి అలని ఆకలితో వున్నాడేమో తిందామని మామిడి

పండును కొయ్యబోయాడు. అప్పుడు
మామిడిపండు యీ విధంగా పాడింది..

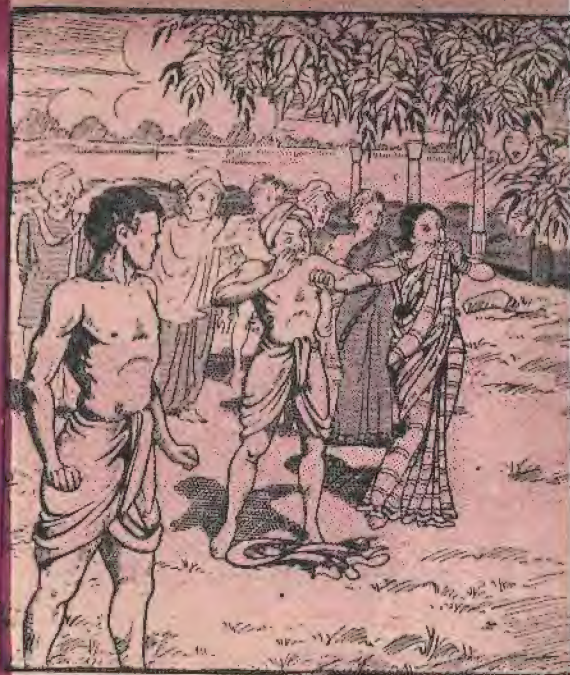
“పట్టక పట్టక ఓ స్వామీ
పట్టిన చేతులు ఓ స్వామీ
అన్యాయముగ నీ మరది
అడవిలో నన్ను నరికాడు!”

పండు పాటపాడటం విని భద్రయ్యకు
అశ్చర్యంతోపాటు భయంకూడా కలిగి
త్వరత్వరగా నడక సాగించాడు.

కల్యాణి భర్త మొట్టమొదట భద్రయ్య
యింటికి వెళ్లి కల్యాణి విషయమై ప్రశ్నిం
చాడు. భద్రయ్య తనకేమీ తెలియనట్లు
“అబ్బే, మా ఇంటికి రానేలేదే. ఎక్కడికి
వెళ్లివుంటుందో?” అన్నాడు.

అప్పుడు కల్యాణిభర్త తను కల్యాణిని
వెతుక్కుంటూ రావటం, మార్గమధ్యంలో
కొత్తగా ఒకవనం వెలియటం, మామిడి
పండు పాటపాడటం అన్నీ వర్ణించి బాప
మరిది అయిన భద్రయ్యకు చెప్పాడు.

ఈ సంగతులు గ్రామం అంతటికి
తెలిసిపోయినాయి. “పండిన మామిడిపండు
పాట పాడుతోందిట! ఇదేం విచిత్రమో
మూర్ఖాం పదండి” అని గ్రామప్రజ అంతా
బయలుదేరింది. అందరితోపాటు భద్రయ్య
మందరమ్మాకూడా వెళ్లారు.

మామిడిచెట్టును సమీపించి పండిన
మామిడిపండును ఎవరు పట్టుకోబోయినా
పండు ఇట్లా పాడటం మొదలుపెట్టింది.

“పట్టక పట్టక ఓ అయ్యా
పట్టిన చేతులు ఓ అయ్యా
అన్యాయముగ మా అన్న
అడవిలో నన్ను నరికెనయా”

భద్రయ్యకూడా పండును పట్టుకోబోగా
యిట్లా పాడింది.

“పట్టక పట్టక ఓ అన్నా
పట్టిన చేతులు ఓ అన్నా
అధర్మ మనియైనా యెంచక
అడవిలో నన్ను నరికితివి!”

చందమామ

సుందరమ్మ పండును పట్టుకొనబోగా
యిట్లా పాడింది.

“పట్టక : పట్టక ఓ వదిలె

పట్టిన చేతులు ఓ వదిలె

అన్యాయంగ మా అన్ననుబంపి

అకలితోన నను నరికించితివి!”

వేడుక చూద్దామని వచ్చినవారందరికి
భద్రయ్యా సుందరమ్మలే కల్యాణిచావుకు
కారణమని పండిన మామిడిపండు పాటు
పలన తెలిసిపోయింది. అందరూ భద్రయ్య
సుందరమ్మల్ని చుట్టుముట్టి దేహశుద్ధి
చేసేందుకు సిద్ధపడ్డారు. అప్పుడు భద్రయ్య
సుందరమ్మలు తమ తప్పును ఒప్పుకొని
పశ్చాత్తాపంతో పండును పట్టుకొని
“కల్యాణీ, వత్రితా రోమణీ! మేము
యేంచేస్తే సువ్వు సూమూలు మనిషివిగా
అవుతావో చెప్పవమ్మా తల్లీ?” అని ప్రార్థిం
చారు. అప్పుడు పండిన మామిడిపండు
యిలా పాడింది.

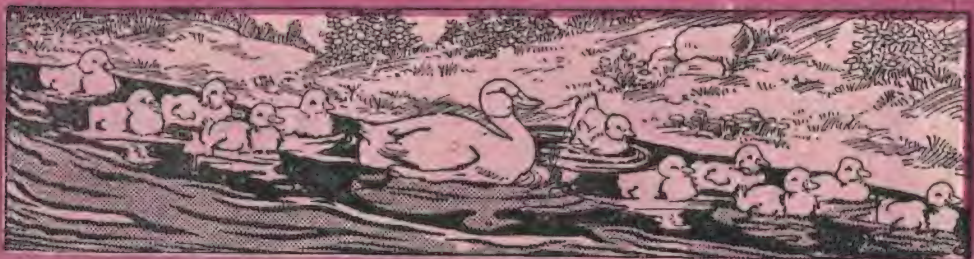
“వనములో చెట్లన్ని కొట్టివేయండి
మినుముట్ట సాంబ్రాణి ధూపమేయండి
క్షణములో నేను కల్యాణి నౌతాను!”

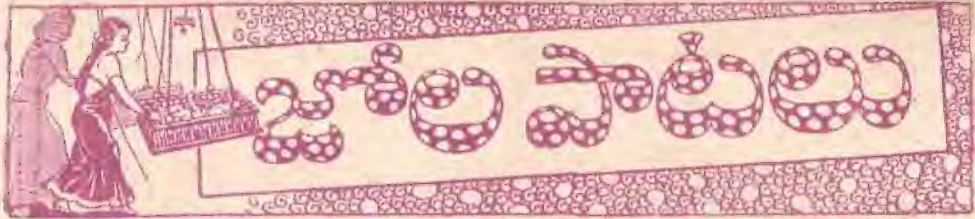
పండు పాడినప్రకారం వనములో
చెట్లన్నీ కొట్టివేసి, అకాశం అంటేటట్లు
సాంబ్రాణి ధూపం వేశారు. అప్పుడు పండు
యిలా పాడింది.

“మైమరచి నే పెద్ద నిద్ర పోయాను
పండుగానూ మారి పాపపాదాను
నిద్రనుంచీ తిరిగి మేలు కున్నాను
కల్యాణీనై మరలకలుసుకొన్నాను!”

ఇలా పాడుతూ పండు ఒక్కసారిగా
కల్యాణిగా మారింది. ఆతురతతో దిగులుతో
యెదురుచూస్తున్న భర్తవద్దకు వెళ్లి, అతని
పాదాలకు నమస్కరించింది కల్యాణి.

భద్రయ్యా సుందరమ్మా తలలు
వాల్చారు. అందరూ అనందంతో జై జై
ధ్వనులు చేశారు.

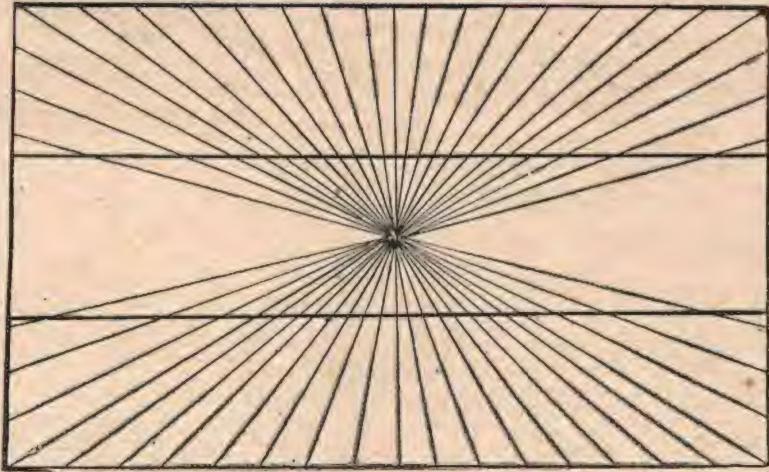

చుట్టు చక్కందమ్మ చక్కిలపు చుట్టు
చూలింత చక్కంది ఓ రాచదేవి
వండు చక్కందమ్మ వననయ్య వండు
బాంబిల చక్కంది ఓ రాచదేవి
ఆకు చక్కందమ్మ తామలపాకు
అయిదువ చక్కంది ఓ రాచదేవి
కొమ్మ చక్కందమ్మ గోరింట కొమ్మ
కొమరాలు చక్కంది ఓ రాచదేవి
పోక చక్కందమ్మ బొబ్బిలి పోక
బోగపు చక్కంది ఓ రాచదేవి.

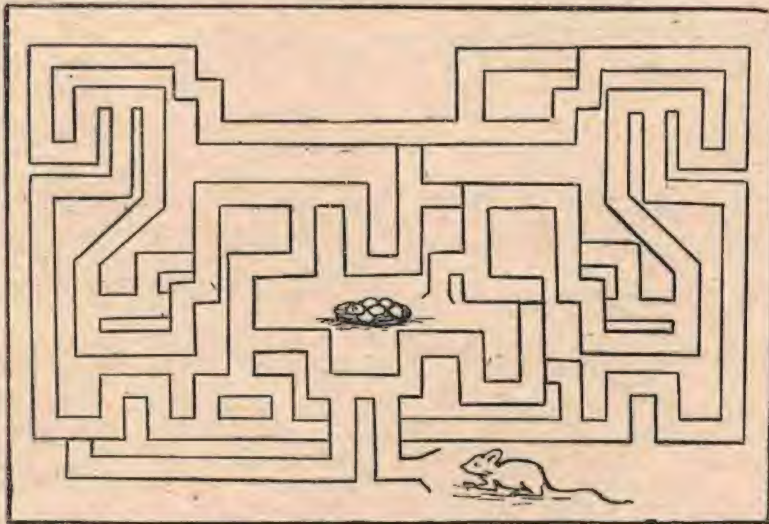

చిలుకలు చిలుకలు అందురే కాని
చిలకలకు రూపేమి? పలుకులేగాని
హంసలు హంసలు అందురే కాని
హంసలకు రూపేమి? అటలేగాని
కోయిలు కోయిలు అందురే కాని
కోయిలకు రూపేమి? పాటలేగాని
చిలుకలు మాయంటి చిన్నకోడల్లు
హంసలు మాయంటి అడవిచిల్లు
కోయిలు మాయంటి కొత్తకోడల్లు

వండరా రండమ్మ పిండివంటలు
వల్లభుడు అబ్బాయి వడుగు మాయంట
పెట్టరా రండమ్మ పెళ్లిముగ్గులు
వల్లభుడు అబ్బాయి పెళ్లి మాయంట
కొత్త చింతపండు గోనెల్లో చివుకు
గొడ్రాలి వస్త్రాట పెట్టెల్లో చివుకు
దేవదారువుచెక్క చెత్తన్న చివుకు
దేవుడు వస్త్రాట గుల్లెను చివుకు
రావిచెట్టు చెక్క రంపాన చివుకు
రంభ చక్కదనము దుఃఖాన చివుకు
కొడుకుల కనని కాళ్ల కడుపేమి కడుపు?
కులముద్దరించనీ కొడుకేమి? కొడుకు?
పిడికెడు వితనాలు మడికెల్ల చాలు
వక్కడే కొడుకైన వంశాన చాలు
లాభమ్ము లాభమ్ము ఏమి లాభమ్ము?
కొడుకులగుటేను కోటి లాభమ్ము
వీధితో వుయ్యాల అమ్మ వచ్చిందీ
కొడుకులగన్నతల్లి కొనవె వుయ్యాల.

అబ్బాయిలూ! పై బొమ్మలో మధ్యని రెండుగీతలు అడ్డంగా గీసిఉన్నైవి.
ఆ రెండుగీతలు సరిగా ఉన్నయ్యో వంకరగా ఉన్నయ్యో కనుక్కోండి.

పై చదరం మధ్యనివున్న పట్ల తినాలని ఎలుక చూస్తుంది. ఏ దారిని
వెడితే ఆ పట్ల వున్నచోటికి చేరుకోగలదో ఎలుకకు చూపించండి.

రత్నాలమ్మ - పరహాలమ్మ

సంగసంగా ఒక అడవి. ఆ అడవినిండా రకరకాల చెట్లు. వాటిలో ఒకచెట్టుమీద పిచికమ్మ, పిచికయ్య గూడుకట్టుకుని వుంటున్నారు. పిచికమ్మకి అయిదుగురు మొగపిల్లలు, యిద్దరు ఆడ పిల్లలు. మొగపిల్ల లన్నిటికీ పెళ్లిళ్ళు అయినై. పిచికమ్మకీ, పిచికయ్యకీ మగ పిల్లలమీదకంటె ఆడపిల్లలమీదనే ఎక్కువ యిష్టంగా వుండేది. పుట్టుకతోనే అని చాల అందంగా పుట్టాయి. వాటి అందాలకు తగినట్టుగానే పెద్దపిల్లకి పరహాలమ్మ అనీ, చిన్నపిల్లకు రత్నాలమ్మ అనీ పేర్లు పెట్టి ఎంతో ముద్దుగా, గారాబంగా పెంచు తుండేది, పిచికమ్మ.

ఇంట్లో యింతమంది అన్నలూ, పది నలూ వున్నా మన రత్నాలమ్మ, పరహాలమ్మ వాటితో కలిసిమెలిసి తిరిగేవికావు. ఇల్లుపదిలి అడివిలోకిపోయి తిరుగుతూ వుండేవి. రత్నాలమ్మనివిడిచి పరహాలమ్మ

ఒక్క కీణంకూడా వుండేదికాదు. అట్లాగే రత్నాలమ్మకూడా అక్కనివిడిచి ఒక్క నిమిషం వుండేదికాదు. ఎక్కడికిపోయినా రెండూ కలిసి పోతుండేవి.

ఇట్లావుంటుండగా ఒకరోజు మన రత్నాలమ్మ పరహాలమ్మ అడుగుంటూ, పాడు కుంటూ, అడివిలో తిరుగుతూ చాలదూరం పోయినై. అలా పోయి పోయి చివరికి అడివిదాటినై. ఆ అడివి ప్రక్కనే ఒక రాజుగారి మేడవుందీ. మన రత్నాలమ్మ పరహాలమ్మ రాజుగారి తోటలోకిపోయి అక్కడ గంతులెస్తూ అడుగుంటున్నై.

మేడమీద పచార్లుచేస్తున్న రాజు వాటిని చూశాడు. పరహాలమ్మ అందం చూసే సరికి రాజుకి దాన్ని ఎల్లాగైనా పట్టితేప్పించాలనిపించింది. వెంటనే సేవకుణ్ణి పంపారు పరహాలమ్మని పట్టుకురమ్మని.

మన రత్నాలమ్మ, పరహాలమ్మ వాటి ఆనందంలో అవివున్నై. సేవకుడు పచ్చి

కట్కిన వరహాలమ్మని పట్టుకుని రాజు దగ్గరికి తీసుకుపోయాడు. రాజు దాన్ని ముద్దుగా పెంచుతున్నాడు.

రత్నాలమ్మ చేసేదిలేక ఏడుస్తూ యింటికి తిరిగొచ్చి, బియ్యం ఏరుతున్న తల్లితో, యిలా పాడుతూ చెప్పింది :

“అమ్మా, అమ్మా, విన్నావా,
ఎంతటి ఘోరం జరిగిందో!
అక్కా నేనూ ఆడుతువుంటే
బుట్టమీసముల బూచోదొకడు
వక్కసారిగా వరహాలమ్మని
బుట్టలో వేసుకు పోయాడు!”

ఇది వినగానే పిచికమ్మకి మూర్ఛవచ్చి పడిపోయింది.

రత్నాలమ్మ ఏడుస్తూ అడవిలో పుల్లలు ఏసేతున్న తండ్రిదగ్గరికివచ్చి ఇలాపాడింది.

“అమ్మా, అమ్మా, విన్నావా,

ఎంతటి ఘోరం జరిగిందో!

అక్కా నేనూ ఆడుతువుంటే

బుట్టమీసముల బూచోదొకడు

వక్కసారిగా వరహాలమ్మని

బుట్టలో వేసుకు పోయాడు!

అన్ని సంగతులు అమ్మకు చెప్పా,

వింటూ వింటూ విరుచుకుపడ్డది.”

ఇది వినేసరికి పిచికమ్మకూడా అలాగే తెలివితప్పి పడిపోయాడు.

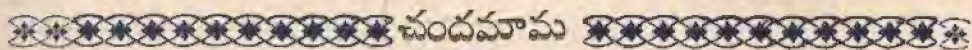
రత్నాలమ్మ ఏడుస్తూ ఒక నీళ్లగుంటలో ఆడుకుంటున్న అన్నలదగ్గరికిపోయి యిలా పాడింది!

“విన్నారా వో అన్నాయీలూ,

ఎంతటి ఘోరం జరిగిందో!

అక్కా నేనూ ఆడుతువుంటే

బుట్టమీసముల బూచోదొకడు

వక్కసారిగా వరహాలమ్మవి
బుట్టలో వేసుకు పోయాడు !
ఆ సంగతి నే అమ్మకు చెప్పా,
వింటూ వింటూ విరుచుకుపడ్డది !
ఆవార్తను నే అయ్యకు చెబితే
అయనకూడ పడిపోయాడు.

ఇది వినేసరికి వరహాలమ్మ అన్నలు
కూడా గుంటలోవాళ్లు గుంటలోనే తెలివి
తప్పి పడిపోయారు.

తర్వాత రత్నాలమ్మ వదినెల దగ్గరికి
వచ్చి యిలా పాడింది :

“విన్నారా ఓ వదినెల్లారా
ఎంతటి ఘోరం జరిగిందో!
అక్కా నేనూ అడుతున్నంటే
బుట్టమీసముల బూచోడొకరు
వక్కసారిగా వరహాలమ్మను
బుట్టలో వేసుకు పోయాడు!
ఆ సంగతి నే అమ్మకు చెప్పా
వింటూ వింటూ విరుచుకుపడ్డది!
ఆవార్తను నే అయ్యకు చెబితే
అయనకూడా పడిపోయాడు!

అన్ని సంగతులు నే అన్నయ్యలకు
చెప్పగానే ఇకనేం చెప్పేదీ
వారూకూడా పడిపోయారు!

ఇది వినేసరికి రత్నాలమ్మ వదినెలుకూడా
మూర్ఛపాయారు.

ఇలా అంతా మూర్ఛపాయేసరికి రత్నా
లమ్మకు ఏం చెయ్యాలో తెలియలేదు.
విడుస్తూకూచుంది. కాని అలా కూచంటే
మరి తిందెట్లా, అందుకని రత్నాలమ్మ ఒక
తెంకాయచిప్ప పుచ్చుకుని అడవిదాటి
రాజుగారువున్న వట్నానికి వెళ్ళింది అడుక్లో
టానికి. అడుక్కుంటూ యిలా పాడుతూ
వీధులన్నీ తిరిగింది :

అమ్మల్లారా, అయ్యల్లారా
 విన్నారా మీరీ ఘోరం !
 అక్కకు కల్గిన యిక్కట్టును నే
 అదుర్దాతో అమ్మతో చెబితే,
 వింటూ వుండే విరుచుకుపడ్డది !
 అది యంతా మా అయ్యకు చెబితే
 ఆయననూడా పకిపోయాడు !
 అన్నలకూ యీ వార్తలు చెప్పా
 అన్నలునూడా అణగిపోయిరి !
 తిరిగి వచ్చి మా వదినెలకు చెప్పా
 వదినెలునూడా వారిగిపోయిరి !
 అమ్మల్లారా, అయ్యల్లారా,
 విన్నారా మీరీ ఘోరం !
 దిక్కుమాలినా పక్షీనైన నా
 కొక్కగింజ ముష్టైయ్యండి !

ఈపాట వినేసరికి పట్నంలోవున్నవాళ్లకి
 జాలి వేసింది. అంతా తలో గుప్పెడు
 గింజలుతెచ్చి రత్నాలమ్మ కు వెళ్ళారు.
 రత్నాలమ్మ అలా అడుక్కుంటూ రాజు
 గారి మేడదగ్గరికికూడా పోయి మేడకెదురు

గుండా నుంచుని వెనకటి మాదిరిగానే
 మళ్లీ పాడింది.

ఈపాట మేడలో వుంటూన్న పరహాలమ్మ
 విన్నది. రత్నాలమ్మ గొంతు వెంటనే
 పోల్చుకో గలిగింది. వెంటనే ఒక గిద్దలో
 బియ్యం పోసుకుని రత్నాలమ్మ దగ్గరికి
 వచ్చింది. పరహాలమ్మని చూడగానే
 రత్నాలమ్మకు ప్రాణం లేచివచ్చింది.
 అమాంతం పరహాలమ్మని పట్టుకుని గూటికి
 ఒక్కడరుగునవచ్చి చేని యిలా పాడటం
 మొదలుపెట్టింది :

అన్నల్లారా, ఒదినెల్లారా
 అమ్మా, అమ్మా లేవ-దోయ్ !
 పరహాలమ్మా వచ్చేసింది!!

రత్నాలమ్మ యిలా పాడగానే, పిచికమ్మ
 లేచి కూచుంది. అడవిలో వుల్లలేరుతున్న
 పిచికయ్య పరుగున గూటికివచ్చాడు.
 అన్నలు వచ్చారు. వదినెలూ లేచారు.
 అంతా ఆనందంతో అడవి అంతా మారు
 మ్రోగేట్లుగా పాడసాగారు. కథ కంచెకి
 వెళ్లింది మన మింటికివచ్చాం.

ర్యం ఒక దేశంలో ముగ్గురు దొంగలు వుండేవాళ్లు. ఒకడిని మించిన గజదొంగ యింకొకడు.

ఒకరోజున దొంగలు ముగ్గురూ ఒక పూట కూళ్ల ఇంటిలో కలుసుకున్నారు. ముగ్గురూ ఒకే వృత్తి కలవాళ్లేమో యిట్టే స్నేహితులయ్యారు. ఇక ఎవడి గొప్పవాడు చెప్పకోవటం మొదలుపెట్టారు.

మొదటి దొంగ "నేను గూటిలోనుంచి అది పొదిగేగుడ్డను, పట్టకుగూడా తెలియకుండా గుడ్డను దొంగిలించుకు వస్తాను" అన్నాడు.

రెండవ దొంగ "మనుష్యులు రోడ్డుమీద నడుస్తున్నప్పుడు వాళ్ల చెప్పలకు అడుగున వుండే అట్టలను కొనుక్కుని రాగలను" అన్నాడు.

ఇక మూడవ దొంగ "అన్నం తింటూ వున్నప్పుడు పక్కవాడికి తెలియకుండా వాడి కంచంలోని వస్తువులు నాజేబులో వేసుకుని రాగలను" అన్నాడు.

దొంగలు ముగ్గురూ ఒకరోజున కలిసి యిట్లా అనుకున్నారు: "ఎంత తెలివిగా దొంగతనాలు చేస్తున్నా ఎప్పుడో ఒకప్పుడు పోలీసువాళ్లు మనల్ని పట్టుకోకుండా వదలి పెట్టరు. పట్టుబడ్డామంటే చచ్చేంతవరకు జైలులో వుండాలి. మన తెలివి వుపయోగించి రాజుగారిదగ్గర విడుదల నొఖరీలు సంపాదించుకుంటే యీ అవస్థవుండదు."

ఇట్లా అనుకుని దొంగలు ముగ్గురూ రాజుగారి సగరానికి ప్రయాణమై వెళ్లారు.

రాజధానిచేరి దొంగలు ఒక సత్రంలో దిగారు. రాజును చూడాలంటే పుత్రచేతుల్లో వెళ్లకూడదు. అందుకోసం "రేపు మధ్యాహ్నంలోపల ముగ్గురం మూడు విలువైన వస్తువుల్ని సంపాదించుకుని రావాలి" అనుకుని బయలుదేరారు.

మొదటి దొంగ రాజుగారి తోటలో ప్రవేశించాడు. రాజుగారు ఎంతో ముద్దుగా పెంచుకుంటూన్న నెమలి ఒకటి ఆతోటలో

ప్రధాన మంత్రి ఒక లావాటి ఆయనగూడా వున్నాడు. ఆయన తొడుక్కున్న చెప్పలకి అడుగునవుండే అట్టలని దొంగ కోసివేసి తీసుకుని వెళ్లిపోయినాడు.

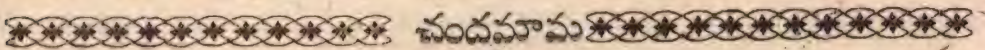
రాజుగారు వచ్చి సింహాసనం మీద కూర్చున్నతర్వాత మంత్రులు ఒక్కొక్కరు వెళ్లి మోకాళ్ళమీద కూర్చుని నమస్కారం చేశారు. ప్రధానమంత్రిగూడా అట్లా చేస్తూ వుంటే ప్రక్కనే నిలిబడివున్న వాళ్లంతా గుసగుసలు, నవ్వులు మొదలుపెట్టారు. రాజుకి మంత్రి కాళ్ళకున్న చెప్పలకి అట్టలు లేవని తెలిసిపోయింది. తన్ను అవమానం చేసేందుకే మంత్రి అడుగున అట్టలులేని చెప్పలతో వచ్చాడని రాజుకు కోపం వచ్చింది. రేపు సాయంత్రంలోపల తన ఈ అవిధేయతకు కారణం చెప్పకపోతే మంత్రిని చంపివెయ్యమన్నాడు.

వుంది. నెమలి గ్రుడ్లను పాడుగుతూ వుండటం చూచి దొంగ వాటిని జేబులో వేసుకుని వచ్చేశాడు.

నెమలి గ్రుడ్లు పోయినట్టుగా రాజుకు తెలిసింది. తోట కాపలాదార్లమీద ఎంతో కోపంవచ్చింది. రేపు సాయంత్రంలోపల ఆ గ్రుడ్లను తీసుకొనివచ్చి యివ్వకపోతే అందరినీ చంపివెయ్యం డన్నాడు.

రెండవ దొంగ రాజుగారి రహస్యాలో చనా మందిరాన్ని జేరాడు. మంత్రులందరూ రాజుగారికోసం ఎదురుచూస్తూ యిటూ అటూ వచ్చాడుచేస్తున్నారు. వాళ్లలో

మూడవ దొంగ రాజుగారి భోజనశాల జేరాడు. రాజువచ్చి భోజనానికి కూర్చున్నాడు. వంటవాళ్లు పళ్ళెలలో రాజుగారికి వడ్డించాలని లడ్డూలు, కజ్జికాయలు తెచ్చారు. దొంగ ఎవరికీ తెలియకుండా వాటిల్లో మూడువంతులు తన జేబుల్లో వేసుకుని వచ్చేశాడు.

రాజుకి అకలి దహించుకుపోతోంది. ఇంకా కొంచెం తీసుకొనివచ్చి వడ్డించమంటే అక్కడేం వున్నాయి? పంటవాళ్ళంతాజేరి తనకడుపు కాలుస్తున్నారని రాజుకు చెడ్డ కోపంపచ్చింది. రేపు సాయంత్రం పంటవాళ్ళందరినీ చంపివెయ్యమన్నాడు.

మర్నాడు మధ్యాన్నం రాజు కొలువు తీర్చాడు: మన దొంగలు ముగ్గురూ తాము సంపాదించిన వస్తువులతో హజరయ్యారు.

రాజు "నిన్న కాపలాదార్ల ఆశ్రద్ధవలన తోటలోవున్న నెమలిగ్రుడ్లు కాస్తా పోయినాయి. ప్రధానమంత్రి చెప్పలకి అడుగున అట్టలులేకుండా సభకువచ్చాడు. పంటవాళ్ళ నాకు సరిపడేటన్ని పండిపంటలు చెయ్యలేదు. అందువల్ల వీళ్ళందిరిని యీరోజు సాయంత్రం చంపివెయ్యమని ఆజ్ఞయిచ్చాను. నిన్న యిట్లా జరగటానికి ఏవో కారణాలు వుండి వుండాలి. అవినాకు తెలియజేసినవాళ్ళకి గొప్ప బహుమానం యిస్తాను. ప్రధానమంత్రి మొదలైనవాళ్ళకి శిక్షలేకుండా చేస్తాను" అన్నాడు.

అప్పుడు దొంగలు ముగ్గురూ రాజుగారి పాదాలవద్ద నెమలిగ్రుడ్లూ, చెప్పక అడుగునవుండే అట్టలూ, లడ్లు, కజ్జికాయలూ వుంచి జరిగిన సంగతంతా చెప్పారు. పైగా మాటయిచ్చిన ప్రకారం బహుమతి యివ్వమని రాజుని అడిగారు.

దొంగల సాహసానికి రాజుకు ఎంతో ఆశ్చర్యంకలిగి "మాటయిచ్చిన ప్రకారం బహుమానం యిచ్చేందుకు నాకేం అభ్యంతరంలేదు. మీరుచేసిన పనికి న్యాయ ప్రకారం మిమ్మల్ని శిక్షించవలసి

వుంటుంది. కాని నేనుచెప్పేవని ఒకటి మీరుచేస్తే మిమ్మల్ని క్షమించి బహుమానం యివ్వటమే కాకుండా పెద్ద వుద్యోగాలు కూడా యిస్తాను" అన్నాడు.

"అట్లాగే, ఆ పనేదో చెప్పండి" అన్నారు దొంగలు.

"రేపు ప్రాద్దుటికి నా కోశాగారం నుంచి మూడు మణులను దొంగతనంచేసి తీసుకురావాలి. ఆ లా తీసుకురాలేకతే మీ తలలు ఖండిస్తాను" అన్నాడు రాజు.

దొంగలు వాళ్ళలో వాళ్ళు మాట్లాడుకొని రాజుతో, "అట్లాగే, కాని మేం తెచ్చే మూడు మణులూ మీ కోశాగారం నుంచే తెచ్చామని మీకు సమ్మకం కలుగక పోవచ్చు. అందు వల్ల మొత్తం ఎన్ని మణులున్నాయో లెక్క పెట్టి వుంచమనండి. మేము రేపు మీకివ్వగా మూడు మణులు మొత్తంలో తగ్గివున్న ట్రయితే మీరు తెలిగ్గా దొంగతనం జరిగిందని సమ్మతించు" అన్నారు.

రాజు సరేనని కోశాధికారితో సాయంత్రం లోపల వున్న మణులన్నీ లెక్కపెట్టి వుంచమన్నాడు.

రాజుగారి కోశాగారంలో సంచులకొద్దీ మణులున్నాయి. అన్నీ లెక్కపెట్టటం ఒక్క మనిషివల్ల అయ్యేవనికాదు. అందువల్ల రాజుగారిపద్ద పెద్ద వుద్యోగంచేసే వాళ్ళందరినీ మణులు లెక్కపెట్టేందుకు రమ్మని కోశాధికారి అడిగాడు.

మన దొంగలు ముగ్గురూ వుద్యోగస్తుల వేషాలు వేసుకుని అందరిలో కలిసిపోయి కోశాగారం లోకివెళ్లి దొంగతనం చేశారు.

మర్నాడు పుడయం రాజుచేతికి దొంగలు మూడు మణులు యిచ్చారు. కోశాగారానికి కబురు పంపించి కనుక్కుంటే నిన్నటి కన్న యీరోజు మూడు మణులు తగ్గాయి అని తెలిసింది.

రాజు సంతోషించి దొంగలు ముగ్గురికి పెద్ద పెద్ద బహుమతు లివ్వటమేగాకుండా వుద్యోగాలుకూడా యిచ్చాడు.

త గి న శా స్తి

పూర్వం మధురానగరాన్ని జయపాలు డనే రాజు పాలించేవాడు. అతనికి రాచ కురుపు లేచింది. ఎంతమంది వైద్యులు వచ్చి అతనికి మందులిచ్చారు. ఉహు. నయంకాలేదు. అఖిరికి విసుగెత్తి ఈమాటు ఏ వైద్యుడన్నావచ్చి తనకు మందిచ్చి నయంచేయలేకపోతే వాడితల తీయిస్తా నన్నాడు. అనాటినించి ధైర్యంచేసి ఏ వైద్యుడూ అతనిదగ్గరికి రాలేదు.

ఇలా కొంతకాలం గడిచింది. ఒకనాడు కళింగదేశంనించి ఒకవైద్యుడువచ్చి రాజు గారి జబ్బు నయంచేస్తానని కబురుచేశాడు. మంత్రులు వృధాగా ఎందుకు చస్తావని అతనికి ఎంతో చెప్పారు. అయినా కళింగ వైద్యుడు ససేమిరా అన్నాడు.

రాజుగారికి ఈ సంగతి తెలిసి వైద్యం చేయటానికి రమ్మన్నాడు. కళింగవైద్యుడు ఏదో ఆకుపసరు తీసుకువచ్చి రాజుగారి కురుపుమీద రాచాడు. తర్వాత ఏదో రంగు రంగుల పూలు ఆ కురుపుమీద వేసి కట్టాడు.

ఆ ముసటిరోజునించే రాజుకి కురుపు బాధ తగ్గుతున్నట్టనిపించింది. అదివరకు పుంటున్న పొట్టు, మంటలు తగ్గసాగినై.

సరిగ్గా వారంరోజులన్నా పూర్తికాకమునుపే రాచకురుపు మానిపోయింది. అసలు కురుపులేదనట్లు అసమానైనా లేకుండా పోయింది.

రాజుకి ఎంతో సంతోషంకలిగింది. కళింగవైద్యుణ్ణి ఆరోజుమొదలు తన ఆస్థాన వైద్యుడుగా వుండమని కోరాడు. సరే నన్నాడు కళింగవైద్యుడు.

మరికొన్ని రోజులకి రాజుకి జబ్బు చేసింది. కళింగవైద్యుడు ఆమె జబ్బుని మూడుపూటల్లో నయంచేశాడు. ఇది చూసిన దగ్గర్నుంచి రాజుకి కళింగవైద్యుడి మీద అభిమానం, సమ్మతం ఇంకా ఎక్కువ కాసాగినై. ఏపనిచేసినా, కళింగవైద్యుడి సలహా తీసుకోందే చేసేవాడు కాదు. ఎక్కడికి వెళ్లినా కళింగవైద్యుణ్ణికూడా వెంట తీసుకువెళ్లేవాడు.

ఇదంతా చూస్తూంటే మంత్రికి కళ్ళు కుట్టినై. "ఇలాగే మరికొన్నిరోజులు గడిస్తే, నా ఉద్యోగానికే ముప్పువస్తుంది. ఆ వైద్యుడినే మంత్రిగా చేసుకుంటాడు. అందుకని వీలైనంత త్వరగా కళింగ వైద్యుడిని చంపించితే మంచిది" అనుకు న్నాడు మంత్రి.

ఇలా అలోచించుకుని ఒకరోజున మంత్రి రాజు వంటరిగావున్నప్పుడు పొయిలాల చెప్పాడు—“మహారాజా! తమ రిప్పుడు ఆస్థానంలో వుంటున్న కళింగ వైద్యుడి మోసంలో పడిపోయారు. అతను నిజానికి మీ మేలుకొరి రాలేదు. అతను మన శత్రురాజ్యంనించి వచ్చిన గూఢచారి. మన రహస్యాలను కనుక్కునిపోయి మన రాజ్యంమీద దండెత్తటానికి ఈ వేసం వేస్తున్నాడు. మీరు పాపం అతని మాయలో పడిపోయారు. మీ మంత్రిగావుండి మీమేలు కొరేవాడిని కనక ఈ సంగతి చెబుతున్నాను. ఇప్పటికైనా అతనినిత్తరగా పంపించివేస్తే మంచిది. తీరా ప్రాణాల మీదికివచ్చిన తర్వాత విచారిస్తే ప్రయోజనము ఉదు ఇది నా సలహా. మీకు నచ్చితే అలా చెయ్యండి” అన్నాడు.

ఇది వినేసరికి రాజుకి చాల ఆశ్చర్యం వేసింది. తనచెవులని తానే సమ్మలేక పోయాడు. “ఎంతో ప్రమాదమైన నా రాచ కురుపు సయంచేశాడు. నా రాణికి జబ్బు చేస్తే, నేను అడగకుండానే ఏదో మందు యిచ్చి యిట్టే సయంచేశాడు. తర్వాత నా సోదరుడిపలే నాతో తిరుగుతున్నాను.

అలాంటివాడు నన్ను మోసంచెయ్యటానికి చూస్తున్నాడంటే నే నెలా సమ్ముతాను మంత్రి? ఏదైనా నిదర్శనంవుంటే అలాగే సమ్ముతాను” అన్నాడు రాజు.

రాజు యిలా అంటాడని మంత్రి అదివరకే ఘాహించుకున్నాడు. అందుకని కళింగవైద్యుడు వ్రాసినట్లు ఏవో టి.గ వుత్తరాలు వ్రాసి తనతో తెచ్చాడు. రాజు యిలా అనగానే మంత్రి ఆ వుత్తరాలు చూపుతూ, “నిదర్శనాలకేమి తక్కువ. మీరు అలా అంటారనే నేను ఆ కళింగ వైద్యుడు మన శత్రురాజుకు వ్రాసి పంపు తున్న ఉత్తరాలని సంగ్రహించగలిగాను. ఇవిగో చూడండి” అన్నాడు.

రాజు ఆ వుత్తరాలు చూశాడు. మంత్రి చెప్పినదంతా నిజమేగదా అని నమ్మాడు. రాజుకి తగని ఆ గ్రహం కలిగింది. “ఆ కళింగవైద్యుణ్ణి తీసుకురా వెళ్లి” అన్నాడు రాజు మంత్రితో.

రాజు ఈ మాటలు అంటుండగానే కళింగవైద్యుడు రోజులాగానే రాజు ఎదటికి వచ్చాడు. రాజు కళ్ళవెంట నిప్పులు గ్రక్కుతూ, “పాపాత్ముడా, నాయింట్లో అన్నంతిని నన్నే మోసంచెయ్య

దలుచుకున్నావా? స్నేహంగా వుంటూ యింత దుర్మార్గం తలపెడతావని నేను కలలోకూడా అనుకోలేదు. నువ్వు శత్రు దేశపు గూఢచారివని, మా రహస్యాలు కనుక్కు నేందుకు యిలా మాయవేషంతో పచ్చావని మా మంత్రి చెప్పేవరకూ నాకు తెలియదు. ఇప్పుడు తెలిసింది. ఇక నిన్ను క్షమించేదిలేదు. నీవు చేసిన మోసానికి నీ తల నరికివేయటానికి ఆజ్ఞయిచ్చేశాను. కాని, నీవు చనిపోయేముందు ఏదైనా కోరిక వుంటే చెప్పుకో." అన్నాడు రాజు.

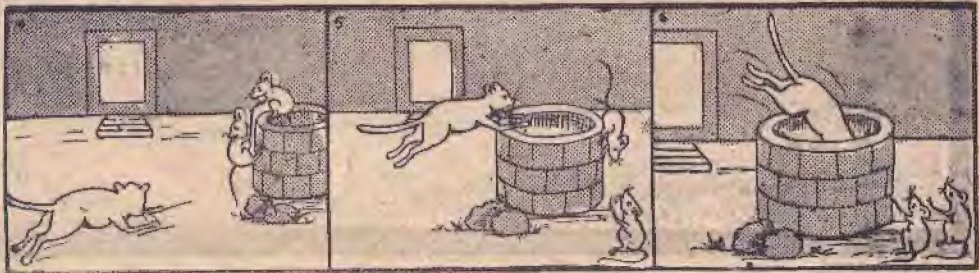
ఏ పాపమూ ఎరగని కళింగవైద్యుడు యిది వినేసరికి తెల్లబోయాడు. కొంత సేపటికి తెప్పరిల్లుకుని — "మీ ప్రాణాలు తియ్యటానికి పచ్చినవాడినైతే మీకు వైద్యం చేసి బ్రతికించేవాడినేకాదు గదా. ఇంత మేలు మీకు చేసినాకూడా నన్ను మీరు అనుమానించారు. కిక్కురా విధించారు. ఇక నే చెప్పవలసింది ఏమీలేదు. ఒకవేళ చెప్పినా మీరు నమ్మేస్థితిలోలేరు. నా ఆఖరి కోరికమాత్రం ఒకటి వున్నది. రేపు సాయంత్రంలోగా నేను ఒక్కసారి నా పెళ్ళాం బిడ్డల్ని చూసుకు రావాలని వుంది. మీరు అనుమతిస్తే వెళ్లివస్తాను" అన్నాడు కళింగవైద్యుడు.

రాజు ఇందుకు ఒప్పుకుని యిద్దరు భటులవెంట కళింగ వైద్యుడిని పంపారు. ఈ సంగతి రాజ్యమంతా తెలిసింది.

మర్నాడు సాయంకాలం రాజ్యంలో ప్రజలంతా కళింగవైద్యుడి తల నరుకు తున్నారంటే చూద్దామని వచ్చారు.

కొంతసేపటికి కళింగవైద్యుడు, చంకలో ఒక లావుపాటి పుస్తకం పెట్టుకొని రాజు దగ్గరికి తిరిగివచ్చాడు. "నా పెళ్ళాం బిడ్డల్ని చూసుకువచ్చాను. ఇక నాకు మరేమీ కోరికలేదు. మీరు నిశ్చయించు కున్నట్లు నా తల నరకవచ్చు. కాని ఒక చిన్నవిషయం మనవిచేసుకుంటున్నాను. ఈ గ్రంథం తమవద్ద వుంచుకోండి. నా తల నరికినతర్వాత పదినిమిషాలవరకూ నా తల మాట్లాడుతుంది. ఆ మాటల ప్రకారం మీరు చేస్తే నేను నిజంగా దోషిని అయినదీ లేనిదీ మీకే తెలుస్తుంది. మీకు ఆ సంగతి తెలియపర్చిన తర్వాతగాని నా ప్రాణి పోదు" అన్నాడు కళింగవైద్యుడు. సరేనని రాజు పుస్తకంపట్టుకుకూర్చున్నాడు. ప్రజలంతా ఆశ్చర్యంగా చూస్తున్నారు.

ఇద్దరు భటులు కళింగవైద్యుడి తల నరికివేశారు. తల మొండెం విడివిడిగా నేలమీద పడిపోయినై.

తర్వాత తల యిలా మాట్లాడింది :-
 “రాజా! పదే పేజీలో పదకొండో పంక్తి చూడు” అని.

రాజు పేజీలు తిరగవెయ్యసాగాడు. కాని ఒకపేజీ మరోపేజీ అతికున్నట్లుగా వున్నై. అందుకని రాజు వేలికి నోటి ఎంగిలిచేసుకుని పేజీలు తిరగవేశాడు. పదే పేజీ వచ్చింది. అందులో ఏమీలేదు.

“ఈ పేజీలో ఏమీలేదే?” అన్నాడు రాజు.

“అయితే. సలబైనాలుగో పేజీలో పదహారోలైను చూడు” అన్నది తల.

రాజు మళ్ళీ పేజీలు తిరగవేయసాగాడు. కాని వెనకటిలాగానే పేజీలు నోటి తడి చేసుకొందీ రావటంలా. అందుకని రాజు మళ్ళీ వేళ్ళకు నోటి ఎంగిలి చేసుకుని పేజీలు తిరగవెయ్యసాగాడు.

కళింగ వైద్యుడు రెండేసి పేజీలు కొద్దిగా అంటించి పేజీలమూలల్ని విషం పూసి తెచ్చిన సంగతి పాపం రాజుకేం తెలుసు? రాజు మాటిమాటికి నోటి ఎంగిలి వ్రేళ్ళకు చేసుకుని పేజీలు త్రిప్పి మళ్ళీ ఆ వ్రేళ్ళు నోట్లో పెట్టుకోటంవల్ల పేజీల చివర పూసిన విషం రాజు శరీరంలో ప్రవేశించింది. రాజు కాసేపటికి గిజగిజ తన్నుకుని చనిపోయాడు.

“యదార్థమిప్పుడు తెలిసిందా?” అంటూ తలకూడా పకపకనవ్వి కళ్ళుమూసుకుంది.

ఇదంతా చూస్తున్న ప్రజలు ఆశ్చర్య పోయారు. “పాపం, అన్యాయం గా ఆ వైద్యుడిని చంపినందుకు రాజుకి తగిన శాస్త్ర జరిగింది” అనుకుంటూ ఎవరిళ్ళకు వాళ్ళు వెళ్లిపోయారు.

అ ధా ర ము లు

అ ధ్య ము :

1. సమావేశము.
3. తల్లి.
5. తెనాలి దగ్గర ఒక ప్రేషను.
7. వ్యాజ్యము.
9. పరివ్రత.
10. అక్షరముల వ్రాత.
12. ఫిలింకు ఇది అవసరం.

15. కోకిలి.
17. సూర్యుడు.
19. సంతోషము.
20. దీనితో వాసనచూస్తాము.
21. సర్పము.

ని లు వు :

1. కులాసా.
2. తగని ఆశ.
4. కోషములు.
6. చిన్న తీగ.
8. సుగ్రీవుని అన్న.
11. కోకిలి.
13. ఖరీదు.
14. గుర్రము.
16. తర్వాత.
18. ఒకవైపు పెళ్లిసంబంధం.

12 వ పేజీలోని దేరాబాదులకు జవాబు : 2, 8 నెంబర్ల దేరాలారెండు ఒకమోస్తరువి

క్రిందటిపాటి కొంగ కోతిని కాంచ దూకమని మోసంచేసి
ఓడించింది, అందుకని కోతి కొంగవని వట్టాంసుకుంది.

కోతి ఒకదోలుతెచ్చి కూర్చుని వాయిచింది.
కొంగని కూడా అలాగే వాయిచమంది.

కొంగకూడా కూర్చుని క్లాక్ కో వాయిచింది.

ఈసారి కోతి దోచి మెడకి తగిలించుకుని
వాయిచి కొంగనికూడా అలాగే చెయ్యమంది.

పరేగదానవి కొంగ దోచి మెడకి తగిలించుకుంది.
ఇంతేం పొరుగాటి నన్నని మెడ మెలికలు తిరిగిపోయింది.

స ర్వ ధా రి ఉ గా ది కి

ఆంధ్రజ్యోతి

ఉ గా ది స ం చి క

ప్రఖ్యాత కథకుల ఉత్తమ రచనలతో,
అందమైన వీకవర్ణ, త్రివర్ణ, వ్యంగ్య చిత్రాలతో,
రెట్టింపు పేజీలతో ఎంతో ఆకర్షవంతంగా

వెలువడుతుంది

చందాదారులకు ఉచితం
నేడే చందాదారుగా చేరండి

సాలుచందా 5-8-0 రెండేండ్లకు :: 10-0-0

ఏజెంట్లుకూడా తమతమ ఆర్డర్లు
త్వరగా పంపాలని కోరుతున్నాము.

ఆంధ్రజ్యోతి కార్యాలయం

37, ఆచారప్పన్ వీధి, మద్రాసు 1.

తిలక్ మార్కు గడియారం మార్కు మిస్కి ఇంగువ కర్పూరం

మెంతాల్, వోమంపువ్వు

బోకుగాను, చిల్లరగాను సరసమైన ధరలకు దొరుకును

గోపాలీ చాంప్షీ అండ్ కంపెనీ

30, గోవిందపు నాయకనెవిధి, జి. టి. మద్రాసు.

'కా కా' సబ్బును

ఎల్లప్పుడు వాడండి.

తైసెన్ అవసరంలేదు !
అమెరికన్ మాడల్ రివోల్వర్

మీ ప్రాణ, ధన, మానాలను
రక్షించుకోనుటకు

ఆరుగుండు గల ఆదోమాటిక్ రివోల్వర్లు
డిస్కుతో 15 బొమ్మల బరువు. 4 అం. పొడవు
గల ఈపిస్తలు గొప్ప శక్తియును. నిప్పురవ్వలనూ
వెలువరించును. నేడే ఆర్డరివ్వండి.

నెం. 222 రు. 8/8. ★ నెం. 933 రు. 7/8. ★ నెం. 444 రు. 9/8.

అదనంగా 4దణ్ల తోటాలు రు. 4/8. తోటపటకా పిస్తలు కేసుతో ఒక్కొక్కటి రు. 5. పిస్తలు ఆయిలు సీసా రు. 1.

విల్సన్ బ్రేడింగ్ కార్పొరేషన్, పోస్టు బాక్సు 247, కాన్హూర్ (యూ. పి.)

ప్రతి సంతానం సహజమైన కారిక

లోధ్

దానిని సఫలత నాంధిస్తుంది*

లోధ్ అంతటా దారుకును

శ్రీ సర్వకుటీరం తమిళాద్.
మదరాస్

ఒరిస్సా, వైజాము, ఆంధ్ర, తమిళనాడులకు ఏతెంట్లు;
శ్రీ సీతారామ బిస్మిల్ డిస్ట్రో, బరంషెరం, సికింద్రాబాదు, బెజవాడ, మధుర.

మన కుక్క

అందానికీ

ఇండియా సిరామిక్స్ లిమిటెడ్

నెల్లూరు - కాళహస్తి - మద్రాసు

ఫిబ్రవరి 26-వ తేదీనుంచి ప్రదర్శింపబడుతోంది

తై హింద్ టాకీస్ మినర్వా టాకీస్ గోపాలకృష్ణ టాకీస్ పూర్ణ థియేటర్ సరస్వతి టాకీస్
బెజవాడ * రాజఘండ్రి * ఏలూరు * విశాఖపట్నం * గుంటూరు

5-3-48 నుంచి

29-3-48 నుంచి

మెజస్టిక్ సినిమా

బృందావన్ టాకీస్

కాకినాడ

బందరు

సత్యనారాయణ టాకీస్

రాండ్ టాకీస్

తెనాలి

కర్నూలు

పూర్ణ థియేటర్

విజయనగరం

ప్రతిభావారి

బాలరాజు

అంధ్ర, రాయలసీమకు :

పూర్ణా పిక్చర్స్,

బెజవాడ.

★

వరలక్ష్మి.. అంజలి దేవి.. నాగేశ్వరరావు
శివరావు...

ప్రాడ్యూసర్ టైలర్.. జి. బలరామయ్య

మైనారుకు :

తల్లం పిక్చర్స్ సర్క్యుల్

బెంగుళూరు సీటీ.

హైదరాబాదుకు :

దక్కన్ ఫిలింస్ డిస్ట్రిబ్యూటర్స్

హైదరాబాద్.

సలహా కోరండి

స్టార్ ఆఫ్ ఇండియా పెన్సిల్ కు
మద్రాస్ పెన్సిల్ ఫ్యాక్టరీ

ఉత్తమ తరగతి ముద్రణకు, లిథోగ్రఫీకి
హో & కంపెనీ

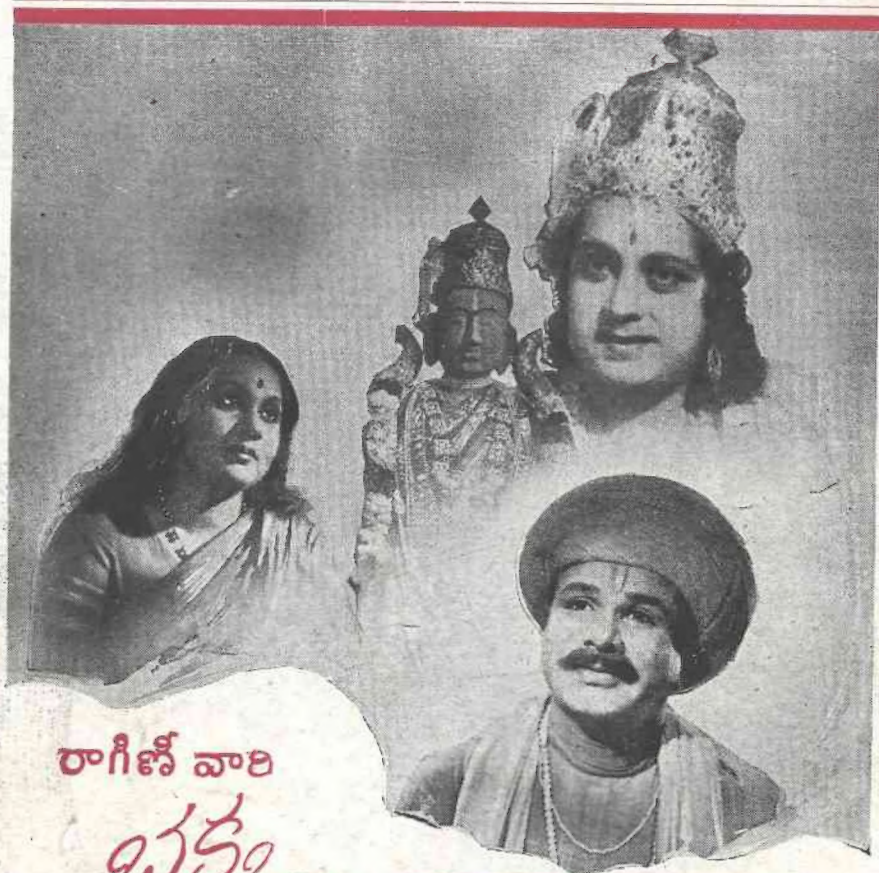
అన్నిరకాల ఉత్తమశ్రేణి స్టేషనరీకి
వి. పెరుమాళ్ చెట్టి & సన్స్

5, స్ట్రోంగర్ వీధి,
జి. టి. మదరాసు.

విడువకు! విడువకు! నా చిట్టిపాపా!
ఇప్పుడే వస్తాడు నీ గాంధీబాబా!

రాగిణీ వారి

భక్త

జనా

కవిత

తారాగణం: శాంతకుమారి, నాగయ్య,
హాన్నప్పభాగవతార్, సారంగపాణి మొదలైనవారు

శైలక్ష్మర్..
విపుల్యయస్సు
పి.పి.

ఆంధ్ర దేశానికి దీప్తిబ్జులు:

వాహినీ పిక్చర్స్ లిమిటెడ్ :: మద్రాసు : బెజవాడ : తాడిపత్రి

144